Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Газета
1918 йил 21 июндан
чиқа бошлаган

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети,
Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

№ 139 (20. 107) • 1988 йил 17 июнь • жума • Баҳоси 3 тийин.

XIX БУТУНИТТИФОҚ ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯСИ ШАРАФИГА МУСОБАҚАНИ АВЖ ОЛДИРАЙЛИК

ОММА БИЛАН АЛОҚАНИНГ МУҲИМ ВОСИТАСИ

ҚАБУЛХОНАГА МУРОЖААТ ҚИЛИБ КЕЛГАН КИШИЛАРГА ҒАМХЎР ВА МЕҲРИБОН БЎЛАЙЛИК

Коммунистик партия арбобларидан бири Е. Стасова В. И. Ленин кишиларни қандай қабул қилганини хотирлаб, шундай деб ёзган эди: «Ленин иш билан келган кишиларни қабул қилиш масаласига жуда эътибор билан қарар ва ҳар бир ходимдан ҳам шундай муносабатда бўлишни талаб қилар эди. Агар у бирон кишини қабул қилиш учун вақт белгилаб, эрталаб бу ўртоқни белгиланган вақтда қабул қила олмаслигини кўрса, ҳалиги ўртоққа шахсан ўзи (секретарь орқали эмас) телефон қилиб, белгиланган соатда уни қабул қила олмаслигини билдирар ҳамда уни қачон қабул қилиши мумкинлиги тўғрисида шартлашиб олар эди».

Ленинча иш услубининг хусусиятларидан бири қабулхонага мурожаат қилиб келган гражданларни ҳурмат-иззат билан кутиб олишдан, уларнинг талаб ва истаклари моҳиятини диққат-эътибор билан тинглаб, зарур чора-тадбирлар кўришдан иборат.

КПСС Марказий Комитетининг меҳнаткашларнинг ариза ва шикоятларини кўриб чиқиш ҳамда уларни қабул қилишни намунали ташкил этиш тўғрисидаги қарорларида бу борадаги ишларни тубдан яхшилаш вазифалари жиддий қилиб қўйилган.

Ошкоралик, демократиялаш жараёни тобора чуқурлашиб бораётган ҳозирги пайтда партия, совет, хўжалик органлари, муассаса ва ташкилотларнинг иш практикасида кўчма қабул кунларини, раҳбарларнинг меҳнаткашлар билан бевосита ишлаб чиқаришда, аҳоли истиқомат жойларида учрашувларини, «Очиқ хатлар кунлари»ни ўтказиш кенг ўрин олиб бориши катта аҳамиятга эгадир. Яқинда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми худди ана шундай кўчма қабулни Олмалиқ шаҳрида ўтказди.

Эътироф этиш кераккки, эскичасига ишлаш «кўникма»сидан қутула олмаган баъзи жойларда меҳнаткашларни қабул қилишни уюштириш, уларнинг ариза ва шикоят хатлари билан ишлаш соҳасида жиддий хато ва камчиликларга ҳамон йўл қўйилмоқда.

Бир мисол. Олот районидаги Ф. Хўжаев номли колхозда яшовчи О. Хаитов бир неча маротаба район ички ишлар бўлими бошлиғи қабулига аризаси натижасини билиш учун бориб, сарсон бўлаётганлиги тўғрисида редакциямизга шикоят хат йўллаган эди. Ушбу мактуб юзасидан текшириш ўтказган Бухоро область ички ишлар бошқармасидан олинган расмий жавобда қайд этилишича, О. Хаитов аризасини кўриб чиқишда сансалорликка йўл қўйганликлари учун Олот район ички ишлар бўлими бошлиғи, милиция майори А. Муқимов ва участка инспектори Ч. Очиловларга нисбатан маъмурий чоралар кўрилди.

Бундай мазмундаги хатлар, ариза ва шикоятлар редакциямиз почтасида оз эмас. Масалан, Ургут районидаги 4-мактабнинг бир гуруҳ ўқитувчилари номидан олинган аризада директор Р. Ражабова ўз қабулига кирган муаллимларга нисбатан қўпол муомалада бўлаётгани ҳақида шикоят қилишганди. Хатда кўрсатилган фактлар тасдиқланди, дейилади Самарқанд область халқ маорифи бўлимидан олинган жавобда. Ҳақиқатан ҳам Р. Ражабова коллективнинг айрим аъзоларига нисбатан қўпол муомалада бўлган, натижада мактабда носоғлом вазият юзага келган. Текшириш натижалари мактаб педагогика коллективида ва район халқ маорифи бўлими кенгашида муҳокама қилинди. Район халқ маорифи бўлими буйруғи билан мактабда носоғлом вазиятни вужудга келтирганлиги, кўполлиги ва техник ходимларни ишдан нотўғри бўшатганлиги учун директор Р. Ражабовага ҳайфсан берилди. Район халқ маорифи бўлимига ўқув йили тугаллангандан кейин унинг мактаб директорлиги лавозимида қолиш-қолмаслик масаласини кўриб чиқиш топширилди.

Область партия ва совет органлари мансабпарастлик, манманлик, бюрократик кўринишларига принципиал баҳо беришлари, айниқса, меҳнаткашларни қабул қилиш тартибини бузувчи, уларнинг аризаларини кўриб чиқишга расмиятчилик билан ёндашувчи масъул ходимларга нисбатан қаттиқроқ чоралар кўришлари керак. Хизмат вазифасини суиистеъмол қилиш, танқидий ва ташвишли сигналларга ўз вақтида эътибор бермаслик, одамларни сарсон ва овора қилиш фактлари кескин қораланиши лозим.

Наманган шаҳар Володарский кўчасида яшовчи К. Иномов ва бошқалар редакциямизга йўллаган аризада «Қизил юлдуз» маҳалласини газлаштиришни тезлаштиришда ёрдам беришни илтимос қилишган. Чунки шаҳар газ идораси масъул ходимлари аҳолининг ҳақли талабларини бажаришни чўзиб келишаётган экан. Ушбу шикоят хат юзасидан текшириш ўтказган Наманган область партия комитетидан олинган расмий жавобда ҳақиқатан ҳам шаҳар газ идораси бошлиғи Д. Турсунов меҳнаткашларни қабул қилиш тартибини бузганлиги, унинг аризачиларга нисбатан қўпол муомалада бўлганлиги тўғри эканлиги қайд этилади. Ана шу камчиликлари ва коллектив ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни бўшаштириб юборганлиги учун «Наманганагаз» область ишлаб чиқариш бошқармаси буйруғи билан Д. Турсуновга ҳайфсан берилди, яна ана шундай ҳол такрорланадиган бўлса унга нисбатан янада қаттиқроқ чоралар кўрилади, деб огоҳлантирилди. Таъмагирлик қилганлиги учун Совет районн ишлаб чиқариш-эксплуатация участкаси бошлиғи Ю. Охунбобоев (шаҳар газ идораси капитал қурилиши бўлимининг собиқ бошлиғи) вазифасидан озод қилинди. «Қизил Юлдуз» маҳалласи территориясини газлаштириш «Наманганагаз» бошқармасининг 1989 йил планига киритилди.

Гражданлар кўпроқ суд, прокуратура, ички ишлар органлари, соғлиқни сақлаш, маориф, социал таъминот, савдо, маиший хизмат кўрсатиш муассасалари ва бошқа ташкилотлар қабулхоналарига ариза, шикоятлар билан мурожаат қилиб борадилар. Афсуски, аксарият ҳолларда меҳнаткашлар қабулхонага кирολмай сарсон бўлмоқдалар. Айрим масъул ходимлар «иш билан ўта бандлиги»ни пеш қилиб, қабул кунлари тартиб-қоидаларини қўпол равишда бузмоқдалар. Ваҳолонки, кишиларни самимий кутиб олиш, уларнинг ариза ва шикоятларини тўғри ҳал қилиш инсон тўғрисида ғамхўрликнинг ажралмас қисмидир. Айниқса, пенсионерлар ва ветеранларнинг талаб ва истакларини қондиришга алоҳида диққат билан қараш, уларга нисбатан сезгир ва меҳрибон бўлиш ғоят муҳим. Ҳар бир хат ортида совет граждани, жонли инсон турганлигини ҳеч қачон унутмаслигимиз керак. Бу ишларни янада яхшилаш ва жонлантириш учун жойларда гражданларни қабул қилишнинг жамоатчилик формаларини кучайтириш зарур. КПСС Марказий Комитетининг XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига Тезислари инсон омилига чексиз ғамхўрлик билан суғорилганлиги бежиз эмас. Жумладан, унда алоҳида таъкидлаб ўтилганидек, қайта қуришнинг мақсади социализмнинг инсонпарварлик табиати ва бунёдкорлик қудратини тўла-тўкис намоён этишдан иборат.

Қайта қуриш, ошкоралик ва демократиялаш жойларда гражданларни қабул қилишни намунали уюштиришни, уларга алоҳида эътибор беришни, бу ишлар устидан доимий назорат ўрнатилишини тақозо этади. Энг муҳими, меҳнаткашларни қабул қилиш аҳоли билан алоқани мустаҳкамлашнинг муҳим омили эканлигини сира унутмаслигимиз керак. Бу масала партия, совет, комсомол, касаба союз органлари, хўжаликлар ва ташкилотлар раҳбарларининг ҳамиша диққат-марказида туриши лозим.

МЕҲНАТ ВАХТАСИ ДАВОМ ЭТАДИ

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

● Поп районидаги нотўқима материаллар фабрикаси халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш цехи коллективи XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси очилиш кунига уч йиллик маҳсулот реализация қилиш планини бажариш мажбуриятини қабул қилган эди. Буюртмачиларга 887 минг сўм ўрнига 1 миллион 120 минг сўмлик маҳсулот етказиб берилиб, мажбурият ортиғи билан уддаланди.

Бунда Т. Усмонова, В. Маҳмудова, С. Аҳмедов, М. Неъматов каби серғайрат ишчиларнинг ҳиссаси, айниқса салмоқли бўлди. Ўз имкониятларини чамалаб чиққан цех ишчилари мамлакат коммунистлари анжумани очилиш кунигача яна 80 минг сўмлик маҳсулот тайёрлаш мажбуриятини олдилар. Шу кунларда цех меҳнатчилари оширилган мажбурият ҳисобига меҳнат қилаётирлар.

С. ҚЎЧҚОРОВ,
Наманган области.

ВАҚТДАН ЎЗИБ

● Пастдарғом районидаги 6-автокорхонанинг моҳир ҳайдовчиси Жалил Норов ўз сўзининг устидан чиқди. У «КамАЗ—5511» маркали прицепли автомашинадан унумли фойдаланиб, ўн иккинчи беш йиллик шахсий 4 йили планини бажарди.

Жалил Норов ўтган 2 йилу 5 ой давомида 78 минг тоннадан кўпроқ халқ хўжалиги юкларини манзилга элтди. У тежамкорликка алоҳида эътибор беряпти. Йилнинг ўтган даврида 320 литр ёнилғини иқтисод қилди. «Тежаб қолинган ёнилғи ҳисобига йил охирида 5 кун ишлаб бераман», — дейди Ж. Норов.

Жонкуяр ҳайдовчидан ортда қолмасликка ҳаракат қилаётган Фурқат Туропов, Соли Холиқов, Рустам Нишонов, Эштемир Кубаев сингари ҳайдовчилар ҳам шу йилнинг август-сентябрь ойлари ҳисобига меҳнат қилмоқдалар.

Корхона фахри Жалил Норов иш вақтидан унумли фойдаланиб, йил охиригача шахсий ўн иккинчи беш йиллик планини бажаришга қатъий қарор қилди.

Н. НОРМУРОДОВ,
Самарқанд области.

МЕБЕЛЧИЛАР ШИЖОАТИ

● XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси шарафига социалистик мусобақани авж олдириб ишлаётган Нукус мебель фабрикаси коллективи беш йилликнинг ўтган даврида икки ярим йилга белгиланган ишлаб чиқариш планларини ошириб адо этди. Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш кўпайди.

Фабрика коллективи шу йилдан ўзини-ўзи маблағ билан таъминлаш ва тўла хўжалик ҳисобига ўтиб ишламоқда. Янги технология, фан-техника тараққиётига ва илғор тажрибаларга амал қилаётган ишчилар смена топшириқларини ошириб бажаришга муваффақ бўлмоқдалар. Ҳозирнинг ўзида 10 нафар ишчи беш йилликнинг уч йили топшириқларини ошириб бажаришга эришди. А. Соғатов, К. Раҳметов, А. Бекниёзова, Д. Досжонов каби ишчилар шулар жумласидан.

«Совет Ўзбекистони» мухбири.
ҚҚАССР.

Танишинг: XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси делегати

ҚУВОНЧ

Қўнғирот районидаги В. И. Чапаев номли совхозда Омонгелди Оразбоев номини ҳамма ҳурмат билан тилга олади. У ёшлигидан шоликорлик касбини эъзозлаб келмоқда. Омонгелди бригада бошлиғи сифатида анчагина ибратли ишларни амалга оширяпти. Унинг бригадаси йиллик топшириқларни муттасил ортиғи билан бажаради.

Хўжаликда меҳнатни ташкил этишнинг янги прогрессив усуллари жорий этиляпти. Барча бригадалар хўжалик ҳисобига ўтиб ишляпти. Оилавий пудрат звенолари ҳам бор. Омонгелди ҳам ана шундай янгиликлардан четда қолмади. Ҳозирги кунда хўжаликда звеноларни ижара пудратига ўтказишга тайёргарлик кўрилаётир. О. Оразбоев бригадасида эса бу усул жорий этиб бўлинди. Яна бир янгилик — бригадада шолининг янги истиқболли «Толмас» нави синаб кўриляпти. Бу нав Тошкент области далаларида экилиб, яхши самара берганди.

Коллектив, айниқса, шу кунларда баланд руҳ билан меҳнат қиляпти. Улар ўз бригадири О. Оразбоев XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига делегат қилиб сайланганидан қувончда.

Суратда: конференция делегати Омонгелди Оразбоев.

А. Наймушин фотоси (ЎзТАГ).

РЕСПУБЛИКА ПИЛЛАКОРЛАРИНИНГ МЕҲНАТ ҒАЛАБАСИ

Республика қишлоқ хўжалиги меҳнатчилари XIX Бутуниттифоқ партия конференциясини муносиб кутиб олиш учун мусобақалашиб, 1988 йил пилла етиштириш планини ва қўшимча топшириқни муддатидан илгари бажардилар.

Республика колхоз ва совхозлари давлатга 33,4 минг тоннадан кўпроқ пилла топширдилар, бу эса планда белгиланганидан 5,4 минг тонна кўпдир.

Пиллачиликни интенсив олиб бориш, ҳосилни кўпайтириш ҳисобига республикада ҳар қути қурт уруғидан ўртача 64,6 килограмм, яъни ўтган йилдагидан 4,6 килограмм кўп пилла олинди.

Фарғона области пиллакорлари 6579 тонна, Андижон области — 4627 тонна, Бухоро области — 4095 тонна, Наманган области — 3442 тонна, Самарқанд области пиллакорлари 3460 тонна қимматли хом ашё топшириб, пилла тайёрлаш планини бажаришга салмоқли ҳисса қўшдилар. Қорақалпоғистон АССР, Жиззах, Қашқадарё, Навоий, Сурхондарё, Сирдарё, Тошкент, Хоразм областларининг пиллакорлари планни 104—133 процент бажардилар.

Тўрткўл, Москва, Вобкент, Жиззах, Китоб, Хатирчи, Наманган, Иштихон, Термиз, Гулистон, Бекобод, Тошлоқ, Қўшкўпир районлари ҳамда план топшириқларини анча ошириб бажарган бошқа районларнинг пиллакорлари катта натижаларга эришдилар.

Тўрткўл районидаги Димитров номли, Балиқчи районидаги Карл Маркс номли, Олот районидаги «Ленин йўли», Навбаҳор районидаги Ленин номли, Чортоқ районидаги Навоий номли, Бувайда районидаги Карл Маркс номли, Хонқа районидаги Навоий номли, Пахтачи районидаги «Пахтакор» колхозлари, Ленин йўли районидаги Будённий номли, Жиззах районидаги Ҳамид Олимжон номли, Китоб районидаги «Китоб», Бекобод районидаги Мавлонов номли совхозлар ва бошқа кўпгина хўжаликлар ҳар қути қурт уруғидан олинган пилла ҳосилини 65-75 килограммга етказдилар.

Юз минглаб пиллакорлар ипак қурти боқишда юксак маҳорат ва фидокорона меҳнат намуналарини кўрсатдилар. Беруний районидаги «Ленинизм» колхозидан Розибека Йўлдошева, Комсомолобод районидаги «Дўстлик» совхозидан Ҳуриниcо Зокирова, Олот районидаги Навоий номли колхоздан Аллома Бобоева, Жиззах районидаги Ленин номли совхоздан Санобар Қосимова, Нишон районидаги Усмон Юсупов номли совхоздан Турсун Ҳайдарова, Нурота районидаги «Нурота» совхозидан Мадина Ғаффорова, Янгиқўрғон районидаги «Гулшан» совхозидан Кўпайсин Маманазарова, Советобод районидаги «Жом» совхозидан Муқаддам Зиёдова, Сариосиё районидаги Ленин номли колхоздан Эшдавлат Маннонова, Оқолтин районидаги Ворошилов номли совхоздан Робия Абдуллаева, Чиноз районидаги Охунбобоев номли колхоздан Ҳаким Мўминов, Тошлоқ районидаги «Партия XXII съезди» колхозидан Ҳалима Ғозиева, Хазорасп районидаги «Коммунизм» колхозидан Севар Қаландарова ва бошқа кўпгина пиллакорлар ҳар қути қурт уруғидан 90—100 килограмм пилла олдилар.

Ипак қурти боқишда илм-фан ва илғор практика ютуқлари кенг қўлланилди, пилла ҳосилдорлигини оширадиган «Барака» ва «АТ—20» биостимуляторларидан фойдаланилди. Пиллачиликда ипак қурти зотини навбатдаги янгилаш тартиби бўйича ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлимининг Ўрта Осиё пиллачилик илмий-тадқиқот институти ва пилла наслчилик станциялари селекционерлари яратган кўп ипак чиқадиган ва бошқа технология кўрсаткичлари яхши бўлган ипак қурти янги гибридларини боқиш ҳажми 100 минг қутига етказилди.

Пиллакорлар муваффақиятида пилла наслчилик совхозлари, қурт уруғи заводлари ва пилла наслчилик станциялари ишчилари, хизматчилари ва мутахассисларининг меҳнат ҳиссалари ҳам бор. Улар республика колхозлари ва совхозларини юқори сифатли қурт уруғи ва тут кўчатлари билан таъминламоқдалар.

Бош пиллахоналар олинган пилла ҳосилининг ҳаммасини ўз вақтида ва сифатли қайта ишладилар ва ҳозирги пайтда хом ашёни сотишга тайёрламоқдалар.

Республика пиллакорлари олдида пилла хом ашёси сифатини янада яхшилаш, тармоқни саноат негизига ўтказиш юзасидан катта вазифалар турибди.

ХУШХАБАРЛАР

Пахтачи районидаги «кумуш тола» ижодкорлари пилла тайёрлаш йиллик планини бажардилар. Давлат қабул пунктларига белгиланган 270 тонна ўрнига 274,7 тонна қимматбаҳо саноат хом ашёси топширилди. 4 минг 810 қути қурт уруғининг ҳар қутисидан ўртача 59,2 килограммдан ҳосил олинди.

Т. СОРИЕВ.

* * *

Тошкент область Оржоникидзе районидаги «Коммунист» колхози пиллакорлари бу йил 320 қути қурт уруғи парваришлаб, давлатга 17 тонна сифатли «кумуш тола» топширдилар. Йиллик план ҳам, социалистик мажбурият ҳам бажарилди.

Бу муваффақиятга Т. Шоғиёсова, Ш. Эгамбердиев, Ҳ. Очилова бошлиқ бригадалар ва Н. Носирова, С. Ғужимова, Ш. Расулова каби пиллакорлар муносиб ҳисса қўшишди.

А. САЪДУЛЛАЕВ,
Уруш ва меҳнат ветерани.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми партия органларида кўп йил, самарали ишлаганлиги учун ва туғилган кунига олтмиш йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон Компартияси Жиззах область Баҳмал район комитетининг биринчи секретари ўртоқ Арслон **Ҳакимов**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

• Мухбиримиз бонг уради

ПАХТАКОР НЕГА ХАФА?

Наврўз Рўзиев 17 йил Бухоро районидаги «Маданият» колхозида бригадирлик қилди. Бирор йили йўқки, у бошлиқ бригада пахта тайёрлаш планини бажармаган бўлсин. Ўтган йили эса правлениега ариза бериб, бригадирликдан озод қилишни илтимос қилди. Правление унинг аризасини қондирди.

— Наврўз ака, бригадирликдан нега кетдингиз? — сўраймиз ундан.

— Тортишавериб чарчадим, — жавоб берди у. Бизда бригадир номигагина раҳбар, уни колхоз раиси ҳам, партком секретари ҳам, район ёки областдан келган раҳбар ҳам тергагани-тергаган. Гўё қачон пахтани экишни, қачон культивация қилиш ёки суғоришни, қай вақтда йиғим-теримга киришишни бригадирдан бошқа ҳамма яхши билади-ю, фақат у билмайди.

Шунинг оқибатида ҳали етилмаган ерга чигит қадалади, ғўзага ўз вақтида сув ва озуқа берилмайди. Бундай шароитда кўзланган ҳосил олинмаса, бригадир айбдор бўлиб қолади. Мана шундай асаббузарликдан чарчадим, — дея чуқур уф тортади тажрибали пахтакор.

Наврўз ака мустақил иш тутишга ҳаракат қилди. Ўтган йили эрта баҳорда оиласи билан 11 гектар ерда пахта етиштириш тўғрисида правление билан шартнома тузди.

Колхозда бўлган барча йиғинларда район раҳбарлари пудрат асосида ишлайдиган оила пландан ташқари етиштирилган ҳосил қийматининг 70 процентини мукофот тарзида олади, дея бонг уришди. Лекин, барибир, колхозда фақат тўрт оила пудратга ер олди, холос. Янгича ишлашга ҳаммада ҳам журъат етишмаганлиги рост.

Рўзиевлар оилавий бригадаси рўйхатига Наврўз акадан ташқари турмуш ўртоғи Истат опа, ўғли Рустам, қизи Қумри киришди.

Амалда эса пахта даласида Наврўз аканинг 11 фарзандидан меҳнатга лаёқатли 6 таси тер тўкиб ишлади. Оила меҳнати ерда қолмади. Далада ҳосил мўл бўлди. Ҳар гектар ердан шартномада белгиланган 32,08 центнер ўрнига 49,9 центнердан ҳосил кўтарилди.

Оилавий бригада колхоз хирмонига қарийб 55 тонна юқори навли уруғлик пахта, шу жумладан, планга қўшимча 20 тонна «оқ олтин» топширди. Мана шу 20 тонна эвазига колхознинг К. Маркс номли участкаси йиллик пахта тайёрлаш планини тўла бажаргани ҳам сир эмас.

Колхоз шу йил бошида бўлиб ўтган ҳисобот-сайлов йиғилишида ғалвир сувдан кўтарилди. Рўзиевлар оиласига йил якунига кўра 8 минг 85 сўм ёки планга қўшимча етиштирилган ҳосил қийматининг 40 проценти миқдорида мукофот тўланиши эълон қилинди. 40 процент қаёқда-ю, 70 процент қаёқда? Наврўз ака бундай ноҳақликка чидай олмай минбарга чиқди. Кўнглидаги гапларни тўкиб солди. Йиғилишда қатнашган район раҳбарлари ҳам пахтакорнинг ёнини олиб, нотўғри ҳисоб-китоб қилганликлари учун колхоз мутахассисларини койишди.

Аммо мутахассисларнинг қўлида республика Давлат агросаноат комитети томонидан тасдиқланган пахтачиликда коллектив ва оилавий пудрат шароитларида ишни ташкил этиш ва меҳнатга ҳақ тўлашга оид тавсияномалар бор. Мазкур ҳужжатларда тўланадиган мукофот 40 процентдан ошмаслиги оқ қоғозда қора сиёҳ билан аниқ қилиб ёзилган.

— Бундан келиб чиқадики, — дейди Наврўз ака,— ҳатто олдинги йиғилишимизда қатнашган РАПО кенгаши раисининг иқтисодий ишлар бўйича ўринбосари У. Абдулҳақов ҳам оилавий пудрат бўйича иш юритиш шартларини тўла-тўкис билмай, санамай саккиз деяверар эканда...

Оддий пахтакор йил якунига кўра кам ҳақ олганидан эмас, айрим раҳбарларнинг ўзига топширилган вазифасига лоқайдлигидан, масъулиятсизлик билан ваъда беришидан хафа бўлди.

Энг муҳими, Наврўз ака айрим раҳбарлар ишни оқилона ташкил этса, пахтакор меҳнати нақадар самарали бўлишини ўз тажрибасида исботлаб берди. Оила пудрати туфайли ўтган йили 13 минг сўм меҳнат ҳақи олди. Бу бурноғи йил оила аъзолари олган иш ҳақидан 4,5 минг сўм кўп. Бу йил колхоз партия комитети коммунист Н. Рўзиевни К. Маркс номли агроучастка агрономлигига тавсия этди. Сирасини айтганда участка пахтакорларининг ўзи уни шу лавозимга талаб қилиб олишди.

Айни пайтда участкада 24 оила пахта етиштириш тўғрисида правление билан шартнома тузди. Ваҳолонки, колхоз бўйича пудратчи оилаларнинг сони атиги 37 та. Бундай тафовутнинг сабабини бошқа участкаларда пудратчилар хўжалик правлениеси ўз мажбуриятини тўла бажарилишига ишончсизлик билан қараётгани билан изоҳлаш мумкин. Шу сабабли колхоз областда машъал ҳисобланса ҳам унинг раҳбарлари қайта қуриш синовига бардош беришолмади. Хўжаликда янги раис сайлашга тўғри келди.

Кези келганда республика Давлат агросаноат комитети эътиборини бир масалага қаратмоқчимиз. Колхозларда меҳнатга ҳақ тўлаш бўйича комитет берган тавсияномада пудратчи бригада ёки оила етиштирган ҳосил 25 центнердан 40 центнерга етгунга қадар бериладиган мукофот миқдори тобора ошиб боради. Аммо ҳосилдорликни 40 центнердан оширган пахтакор меҳнати негадир қўшимча рағбатлантирилмайди. Аксинча ҳосилдорликнинг 41-45 центнерга етказган пахтакорларга бериладиган қўшимча мукофот миқдорини ҳам кўпайтириш мақсадга мувофиқ эмасми? Бундан пахтакор ҳам, пахтачилигимиз ҳам ютади-ку?!

Н. НАИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЎРТОҚ М. С. ГОРБАЧЕВнинг ПОЛЬША ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИГА ҚИЛАДИГАН РАСМИЙ ДЎСТОНА ВИЗИТИ ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев ПБИП Марказий Комитети Биринчи секретари В. Ярузельский ва ПХР олий давлат маъмурларининг таклифига биноан 1988 йил июль ойининг иккинчи ўн кунлигида расмий дўстона визит билан Польша Халқ Республикасига боради.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ XIX БУТУНИТТИФОҚ ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯСИГА ТЕЗИСЛАРИ УМУМХАЛҚ МУҲОКАМАСИДА

ЖАМИЯТИМИЗ ВА ДАВЛАТНИ ДЕМОКРАТИЯЛАШНИНГ БОШ ЙЎНАЛИШИ — ХАЛҚ ВАКОЛАТИНИНГ ТЎЛА ҲУҚУҚЛИ ОРГАНЛАРИ БЎЛГАН ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ СОВЕТЛАРИ РОЛИ ВА ВАКОЛАТЛАРИНИ ТЎЛА ҲАЖМДА ҚАЙТА ТИКЛАШДАН ИБОРАТ.

(КПСС Марказий Комитетининг XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига Тезисларидан).

ЧИНАКАМ ДЕМОКРАТИК АСОСЛАРДА

Шу кунларда умумхалқ муҳокамасидан ўтаётган муҳим ҳужжат — КПСС Марказий Комитетининг Тезисларида ҳозирги вақтда кўплаб замондошларимизни ҳаяжонлантириб турган масала кескин ва принципиал қўйилган. Бу — халқ депутатлари Советларининг роли ва ваколатини меҳнаткашларнинг тўла ҳуқуқли вакиллик органи сифатида тўла тиклаш масаласидир. Тезисларда таъкидланганидек, бу жамиятимиз ва давлатимизни демократиялашнинг бош йўналишидир.

Ўзининг масалаларга янгича ёндашуви билан ўтган йилларнинг кўпгина сиёсий ҳужжатларидан тамомила фарқ қилувчи бу Тезисларда жамиятимизда таркиб топган вазият чуқур таҳлил қилинади, олға томон ҳаракатнинг йўллари ва воситалари аниқ-равшан ва амалий жиҳатдан кўрсатилади, Совет органлари бутун структураси ва иш методларини ҳар томонлама сифат жиҳатдан ислоҳ қилиш хусусида гап юритилади, Советларга Ленин тасаввуридаги дастлабки маънодаги тўла ҳокимиятни қайтариш вазифаси қўйилади. Ижроия комитетларининг раҳбарлари, уларнинг аппарати томонидан Советларга нисбатан менсимаслик билан муносабатда бўлишдек номақбул кўринишларга қатъият билан барҳам бермоқ лозим. Вакиллик органи, депутатни ўзига бўйсундириб олган маъмурий-буйруқбозлик системаси ҳозир қайта қуришни депсиндириб турувчи асосий ғовлардан бири бўлиб турибди. Бундай иш услуби давлат органларини шакллантириш ва уларнинг фаолиятига хос бўлган чинакам демократик принципларга йўлни бўшатиб бермоғи даркор. Ана шундай фикр Тезисларнинг қоидалари орқали қизил ип бўлиб ўтади.

Афсуски, ўн йиллар мобайнида ижтимоий онгимизда сайловлар сайловсиз ҳам ўтиши мумкин, деган фикр қарор топиб қолган. Одамга эмас, балки анкетага қарашга мажбур қилувчи маълум «тақсимот» ўз амрини ўтказарди. Шу сингари узоқ йиллардан буён ижтимоий турмушда ҳам, кундалик турмушда ҳам Советлардан ҳеч нимани кутиб бўлмайди, депутатлик эса мансабга ёки ишчи унвонига шунчаки қўшиб бериладиган нарса, деган ўй таркиб топган эди. Натижада биз бугун шундай вазиятга келиб қолдикки, бунда ижроия комитетлари, уларнинг аппаратлари амалда Советларнинг ҳокимиятини ўз қўлига олиб қўйди. Советлар эса қарорлар қабул қилувчи сайлаб қўйиладиган органдан аллақачон ҳал қилиб қўйилган масалалар юзасидан қарорлар учун расман овоз берадиган тантанали йиғилишга айланиб қолди.

Фикримизча, вужудга келган аҳволнинг энг муҳим сабабларидан бири Советлар тўғрисидаги амалдаги қонунчиликка хос жиддий нуқсонларга тааллуқлидир. Қонунларда Советларнинг ваколатлари ғоят умумий шаклда баён этилади, бунда Советлар ва унинг ижроия комитетларининг иқтисодий ва социал тараққиётга раҳбарлиги борасидаги компетенциялари кўлами бир хил таърифланади. Бошқача айтганда, бу соҳада амалда бирорбир масала йўқки, уни ижроия комитет Советларни четлаб ўтиб, ҳал қила олмасин. Шундай қилиб, бугунги кунда Қонуннинг ўзи ижроия-фармойиш берувчи органлар, уларнинг аппаратлари Советлар ваколатини ўз тасарруфига олиши учун ҳуқуқий асосни вужудга келтиради. Мана шундай нотўғри ҳолатга хотима берувчи Советлар тўғрисидаги янги Қонун лойиҳасини жадал ишлаб чиқиш ва умумхалқ муҳокамасига қўйиш етилган вазифаларнинг биридир. Бироқ, бу масала Тезисларда етарли ифодасини топмаган. Шу туфайли унга конференцияда батафсил жавоб берилишини истардик.

Тезисларда энг мураккаб ва катта проблемалардан бири — партия ва давлат функцияларини фарқлаш, партия комитетларининг Советлар функциясига кирувчи ишларни ҳам ўз қўлига олишдан иборат номақбул практикага барҳам бериш тўғрисидаги масала ҳам Тезисларда ўз ифодасини топмаган. Биз, жамиятнинг сифат жиҳатдан янги ҳолатига ўтаётган ҳозирги пайтда Советларга партия раҳбарлигини давр талабига биноан қайта кўриб чиқиш ва уни В. И. Ленин кўрсатганидек, фақат ва фақат Советларда ишлаётган коммунистлар орқали амалга ошириш муҳимдир. Бу борада ўзгача йўл бўлиши мумкин эмас. Биз таркиб топган тафаккур қолипини бузмасак, ҳеч нимага эришолмаймиз. Маълумки, бундай тафаккурлаш ўзини оқламади. Бироқ у чуқур илдиз отган анъаналаримизда ҳануз ифодаланиб турибди. Ким сиёсий раҳбарликни, ким давлат ҳокимиятини, ким давлат бошқарувини амалга оширувини узил-кесил аниқлаб олмасак, олға ҳаракат қила олмаймиз. Бошлиқларнинг мулоҳазаси қонунга айланишига йўл қўйиб бўлмайди. Шу муносабат билан Советлар ва партия комитетлари ўзаро муносабатининг ишончли ҳуқуқий механизмини яратиш, келгусида партия ва давлат функциялари қоришиб кетишига йўл қўймаслик масаласи ғоят жиддий эътиборга лойиқдир.

Депутатларнинг активлиги Советлар фаолияти самарадорлигини ошириш йўлидаги актуал масалалардан биридир. Ғоят чуқурлашиб бораётган демократиялаш жараёни ва кенг ошкоралилик халқ вакиллари ишини кучайтириш учун шарт-шароитлар яратмоқда. Бироқ шу билан бирга депутатнинг фаоллигига тўғаноқ бўлаётган янги ҳолатлар ҳам пайдо бўлаётганлиги тўғрисидаги гап-сўзлар эшитилмоқда. Таажжубланарлиси шундаки, иқтисодий ислоҳот, хўжалик ҳисоби мана шундай тўғаноқлар қаторида айтиб ўтилаётир. Корхоналар ўзини-ўзи маблағ билан таъминлаш ва ўз харажатларини ўзи қоплашга ўтиб ишлаётганлиги туфайли депутатлар жамоат ишини бажариш учун вақт топишлари тобора қийинлашиб бораётир. Хўжалик ҳисоби жорий этилгунга қадар депутатлик вазифаларини бажарганлик учун ҳақ ўртача иш ҳақидан келиб чиқиб тўланаверарди. Коллектив, бригада ҳар бир сўмни ҳисоблаётган ҳозирги пайтда депутатнинг ҳолатини тушуниш осон. У фақат моддий жиҳатдан эмас, муайян маънода маънавий жиҳатдан ҳам кўп нарсани йўқотади. Шу муносабат билан ўз ваколатини бажариш вақти учун депутатга меҳнат коллективи эмас, балки у сайлаб қўйилган Совет ҳақ тўлайдиган тартибни ўрнатиш тўғри бўлур эди. Маълумки, Тезисларда Советларнинг моддий ва молиявий имкониятларини анчагина кенгайтиришни кўзда тутувчи қоидалар ҳақида сўз юритилади. Бу масаланинг шу тариқа ҳал этилиши Советларнинг депутатларнинг активлиги ва улар фаолияти сифатига таъсирини сезиларли оширувчи янги бир омилни вужудга келтирган бўлур эди.

Депутатлар ишини активлаштиришнинг яна бир муҳим омили Советларнинг кўзда тутилаётган президиумларини вужудга келтиришдан иборат. Бироқ фикримизча, президиумлар ва ижроия комитетларнинг компетенциясини олдиндан аниқ белгилаб қўйиш оқилона иш бўлур эди. Акс ҳолда яна «қўшҳокимиятчилик» вужудга келиши мумкинки, бу пировард натижада умуман Совет фаолиятининг самарадорлигига салбий таъсир кўрсатмай қўймайди. Советларнинг президиумлари «Фахрий» органга айланиб қолмаслигини таъминлаш зарур.

Корхоналар хўжалик ҳисоби асосида иш юритаётган шароитларда маҳаллий Советларнинг меҳнат коллективлари кенгашлари билан ўзаро муносабатини тўғри йўлга қўйиш алоҳида аҳамият касб этади. Тезисларда ана шу муносабатларни амалга оширишда Советлар мувофиқлаштирувчи орган ролини ўйнаши кўрсатилган. Фикримизча, ҳокимият органи ва меҳнат коллективининг кенгаши ўзаро бир-бири олдида қандай мажбуриятларга эга эканлигини аниқроқ ва узил-кесил белгилаб қўйиш керак. Ҳозирча бу муносабатлар мавҳум ва тахминий тарзда таърифланган.

Мана шу масалаларнинг ҳал этилиши, фикримизча, депутатлар ва Советлар ишини жонлантиришга муайян ҳисса бўлиб қўшилади, уларнинг фаолиятини қайта қуриш вазифаларига мувофиқ амалга оширишнинг муҳим омили бўлади.

О. ОЛИМЖОНОВ,
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Советлар иши бўлимининг мудири, юридик фанлари кандидати.

САҲИФАДА:

- **Советларнинг ваколатини тўла ҳажмда тиклайлик**
- **Депутатлар фаоллигини ошириш — муҳим вазифа**
- **Доимий комиссиялар ишини жонлантирайлик**
- **Сессияларга амалийлик, ишчанлик, тўла ошкоралилик бахш этайлик**

ОЗ БЎЛСИН-У, СОЗ БЎЛСИН

КПСС Марказий Комитетининг Тезисларида Советларнинг роли ва ваколатларини тўла ҳажмда қайта тиклаш ҳақидаги фикрларни чуқур қониқиш билан қабул қилдим.

Дарҳақиқат, Советларнинг ҳуқуқ ва ваколатларини чеклаб қўйиш, уларнинг майда-чуйда ишларига аралашавериш ҳамманинг меъдасига теккан. Иккинчи томондан маҳаллий Советлардаги кўпчилик депутатларнинг пассивлиги оқибатида барча асосий масалаларнинг ижроия органлари томонидан ҳал қилиниши социалистик демократиянинг қўпол тарзда бузилишидир. Назаримда конференцияда маҳаллий Советларга сайловларни ўтказиш тартибида туб ўзгариш ясаш, ҳар бир депутатлик мандати учун камида икки киши номзодини овоз бериш бюллетенларига киритиш масаласида конкрет фикрлашиб олиш лозим. Мана, мисол учун бизнинг район Советимиз составини таҳлил қилиб чиқайлик. Райсовет составининг деярли ярмини турли мансабдор ходимлар ташкил қилишади. Депутатларнинг учдан бир қисми сессияларда иштирок қилишдан ташқари ҳеч қандай вазифани бажармайди.

Бундан кўра район Советида ҳеч қандай мансабни эгалламайдиган, аммо қайта қуриш ишига чинакам лаёқатли 30 меҳнаткаш депутат бўлса яхши эмасми? Ҳозир уларнинг сони 95 киши, амалий ишда эса натижа кўринмайди.

Халқ депутатлари вақти-вақти билан ишлаб чиқариш вазифаларидан озод этилса нур устига аъло нур бўлур эди. Советларнинг президиуми тузилиши депутатларнинг ҳам, ижроия органларининг ҳам фаолияти устидан қатъий назорат ўрнатишга шароит яратади.

Қишлоқ ва посёлка Советларидаги аҳвол ҳам қаноатлантирмайди. Райондаги 8 та қишлоқ ва 1 шаҳар Советида 410 депутат бор. Бир қарашда катта куч. Лекин депутатларнинг сифат состави талабга жавоб бермайди. **Бизнингча ҳар бир қишлоқ Советида 50 эмас, 10 депутат бўлса кифоя. Уларнинг фаолияти мажлисбозлик эмас, чинакам жонли ишдан иборат бўлиши керак.**

Кейинги пайтда партия комитетлари маҳаллий Советларга бошқарув ишига раҳбарлик қилишда тобора кенг имкониятлар яратиб бермоқдалар. Аммо Советдаги кадрларимизнинг савияси пастлиги учун бу имкониятларни амалга оширишда заифлик кўрсатмоқдамиз. Совет аппаратида ишлайдиган ходимнинг маоши партия ходими у ёқда турсин, ҳатто комсомол ходимининг маошидан ҳам анча пастдир. Натижада Совет органларида ишлаш истагини билдирадиган билимдон ва ишчан кадрларни танлаб олиш қийин. Конференцияда бу масала ҳақида ҳам ўйлаш керак бўлади.

Биз, совет ходимлари фаолиятимиздаги муаммоларни ҳал қилиш, расмиятчилик тўсиқларини улоқтириб ташлашда XIX Бутуниттифоқ партия конференциясидан умидимиз катта.

О. СУЛАЙМОНОВ,
халқ депутатлари Бухоро район Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари.

Тошкентдаги тажриба-механика заводи коллективи аъзолари КПСС Марказий Комитетининг Тезисларини зўр қизиқиш билан ўрганмоқдалар ва атрофлича муҳокама қилмоқдалар. Кўпқаватли уйлар учун кранлар йиғадиган 1-йиғув цехида ҳам Тезислар муҳокамаси қизғин давом этяпти.

Суратда: меҳнат коллективи Совети раиси Л. Тимохин (ўртада)нинг йиғувчи-слесарлар бригадаси аъзолари.

В. Молгачев фотоси.

Коллектив тавсия қилсин

Конференцияда ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторларини ҳукумат орден ва медаллари билан мукофотлаш, фахрий унвонлар бериш масаласини тартибга солиш ҳақида жиддий гап бўлиши керак. Акс ҳолда мукофотларга тавсия қилиш масаласи аввалгидек тор доираларда ҳал қилинаверади. Бу эса яна қариндош-уруғчилик, маҳаллийчилик, шахсий садоқатга қараб баҳолаш каби салбий ҳолатларни келтириб чиқаради.

У. АМИНОВ,
шахсий пенсионер. Андижон шаҳри.

ГАП БИЛАН ДАСТУРХОН ТЎКИН БЎЛМАЙДИ

Кейинги вақтда Советлар ишини қайта қуриш, жонлантириш масалаларига жиддий эътибор берилмоқда. КПСС Марказий Комитети Тезисларида ҳам бу хусусда атрофлича тўхталинган. Чунки Советлар фаолиятида қарор топган расмиятчилик, ноаниқлик, сусткашлик аломатлари ҳаётимизнинг барча жабҳаларига салбий таъсир ўтказди. Энг аввало, Советларнинг обрўйини, мавқеини тушириб юборди.

Биргина депутатлар билан боғлиқ масалани олиб қарайлик. Сайловга тайёргарликдан расмиятчилик бошланади. Сайлов комиссияси аъзолари бир четда қолиб, ишни район, область партия комитетидаги ўртоқлар дўндиришади. Ким депутат бўлиши ҳам уларга боғлиқ. Шундай экан савол туғилади: сайлов комиссияси, сайловнинг қандай аҳамияти қолди? Бунинг устига сайловолди учрашувларида наказлар ижроқўм «дафтари»га қараб топширилади. Залдаги одамлар томонидан берилган битта-яримта наказлар эса инобатга олинавермайди. Чунки бу қурилиш планларида йўқ-да. Пландаги қурилиш ўз-ўзидан бажарилади. Шу зайл депутат ҳам ўз-ўзидан наказни уддалаган бўлади.

Яна бир масала. Совет сессиясида область раҳбарлари, партия комитети бюроси аъзолари президиумдан жой олишади. Гарчи сессияда ҳамма бир ҳуқуқга эга бўлса-да, президиумда доим раҳбарлар ўтиришади.

Унинг қандай ёмон томони бор, дейишингиз мумкин. Оддийгина бир мисол келтираман. Бирор масалани овозга қўйишда қарши овоз бериб кўринг-чи? Дарров область раҳбарларининг диққатига тушасиз. Улар бир неча киши бўлиб, сизни кузатиб туришгач нима ҳам қилардингиз. Индамай қўл кўтараверасиз-да. Ахир, ҳамма масала бир овоздан қабул қилинаверишининг ўзи ҳам расмиятчилик белгиси эмасми? Чунки бир гап ҳаммага маъқул бўлиши жуда оз ҳолларда учрайди. Бу инсон характери, хусусияти, тафаккури билан боғлиқ масала.

Мен 1946 йилдан бери колхозда ишлайман. Бригадирлик қилаётганимга 35 йилдан ошди. Пудрат туфайли йилдан-йилга ҳосилдорликни оширяпмиз. Агар 1981 йилда ҳар гектар ердан 370 центнердан сабзавот ҳосили олган бўлсак, ўтган йили бу кўрсаткич 578 центнерга етди. Биз анжир етиштириш билан ҳам шуғулланамиз. Аммо унинг бир қатор жиддий муаммолари мавжуд. Бу ҳақда ижроқўмдагиларга айтилган, сессияларда гапирганман. Лекин муаммоларни ҳал этиш билан ҳеч ким қизиқмайди. Нега?

Ҳозир кўпчиликни амалий иш эмас, жарангдор, қизиқарли танқидий гап қизиқтириб қолди. Агар бировни танқид қилсангиз сессия яхши ўтди, дейишади. Аммо ана шу танқиднинг ижроси кўпинча назардан четда қолиб кетади. Тўғри, номига тадбир тузилади, номига ахборот ҳам берилади. Бу ҳам расмиятчилик эмасми? Муаммо ҳал этилмагач, ахборотнинг кимга кераги бор? Ахир гап билан дастурхон тўкин бўлмаслигини ҳаммамиз яхши биламиз. Шундай экан, нега ишга эмас, гапга зўр берамиз.

Мен XIX Бутуниттифоқ партия конференциясида ана шундай муҳим масалалар ҳам таҳлил қилинади, маҳаллий Советлар ролини, мавқеини, обрўйини оширадиган муҳим йўналишлар белгиланади, деган умиддаман. Чунки қайта қуриш ана шуни талаб қилмоқда.

Т. ҚУДРАТОВ,
Самарқанд районидаги Энгельс номли колхоз бригадири, область Советининг депутати.

ВАКОЛАТ ЎЗИМИЗДА БЎЛСИН

Маълумки, Октябрь революцияси кунларида «Бутун ҳокимият Советларга!» деган шиор энг оммавий шиорлардан эди. Инқилобдан сўнг Советлар жуда катта куч бўлган. У халқ хўжалигини ривожлантиришда етакчилик ролини ўйнаган. Афсуски, кейинги йилларда маҳаллий Советлар фаолияти сусайиб қолди.

Қишлоқ Советимиз территориясида учта совхоз бор. Лекин айрим хўжалик ва ташкилотлар раҳбарлари Советлар ишини тўғри тушуниб етмаганлигини ҳам бугун очиқ-равшан айтишимиз керак. Совхозлар раҳбарлари баъзан қишлоқ Совети фаолиятида актив қатнашмайдилар. Совет томонидан қўйилган талаблардан бўйин товлаш ҳоллари рўй беряпти.

Тўғрисини айтсак, бизнинг қишлоқ Совети ҳузуридаги доимий комиссиялар фаолиятидан ҳам кўнглимиз тўлмаяпти. Тўртта доимий комиссия бўлиб, улар қишлоқ хўжалиги ишларининг боришини, совхозлар экономикасини юксалтириш, аҳоли фаровонлигини ошириш, кўп болали оналар ва ёшлар билан шуғулланишда қишлоқ Советига яқиндан ёрдам бериши керак. Ҳатто доимий комиссия аъзолари ишлаб чиқариш билан банд бўлиб комиссия йиғилишларига ҳам қатнаша олмайдилар. Менинг назаримда, доимий комиссиялар расмиятчилик учун ташкил қилинганга ўхшайди. Масалан, қишлоқ Советимиз ҳузуридаги доимий комиссиялар аъзолари сувчи, механизатор, сут соғувчи, чўпон депутатлардан иборат. Улар кўпинча ишдан прогул қилмаслик учун доимий комиссия фаолияти билан шуғулланмайдилар. Доимий комиссия аъзолари рўйхати охирги сайловгача ўзгармайди. Рўйхатдаги кишилар бирор иш қилмайдилар ҳам. Менимча конференцияда доимий комиссиялар аъзоларининг ижтимоий активлигини ошириш тўғрисида ҳам ўйлаб кўрмоқ лозим.

Хўжанд ҚУРБОНОВ,
Қарши район Талликўрон қишлоқ Совети ижроия комитетининг раиси.

ЯНГИЧА ЁНДАШИШЛАР КЕРАК

Илгарилари маҳаллий Советларга сайловлар қандай ўтарди? Юқоридан ҳар бир депутатнинг қайси касб эгаси, ёши, жинси ва партиявийлиги кўрсатиб қўйилган рўйхатлар тушириларди. Жойларда номзодлар муҳокама этилмас, фақат сайлов куни улар учун ҳаммамиз овоз берардик, холос. Орадан бир неча кун ўтгач, район газетасида сайловнинг уюшқоқлик ва якдиллик билан ўтганлиги ҳақидаги хабарни ўқир эдик. Шу-шу эндиги сайловгача депутат билан қарийб учрашилмас эди. Колхозчилар ўз ташвишлари бўйича депутатга эмас, балки қишлоқ ва район Совети ижроия комитетларига мурожаат қилишар эди. Чунки, депутат ваколатини ҳам ижроия комитетлар ва унинг аппаратлари ўз зиммаларига олишган, амалда депутатлар олдида ҳал қилинган масалаларга розилик билдириш вазифаси қолдирилганди.

Ўтган йилдан бошлаб бу борада ўзгариш ясалди. Районимизда маҳаллий Советларга сайловлар кўпмандатли система асосида ўтказилди. Айтиш мумкинки, сайловнинг янгича уюштирилиши меҳнаткашларнинг қизиқишини орттирди, номзодларини коллективларда муҳокама қилиш, энг обрўлиларини депутатликка кўрсатиш ва сайлаш имконини берди. Буни бир қатор раҳбарларнинг депутатликдан тушиб қолганида ёки резервда турганида ҳам яққол кўриш мумкин. Рост, аввалари бундай ҳолни хаёлга келтириш амримаҳол эди.

Ҳа, янгича типдаги сайловлар депутатнинг эгаллаб турган лавозимини эмас, балки ғоявий, ахлоқий ва ишчанлик фазилатларига қараб ишонч билдиришга ҳуқуқ беради. Шу боис ҳам КПСС Марказий Комитетининг Тезисларида сайлов системасини ислоҳ қилиш ҳақидаги фикрни ўқиб жуда хурсанд бўлдим. Унда бу ислоҳотнинг мақсади — депутатликка номзодларнинг эркин кўрсатилишини таъминлаш, уларнинг меҳнаткашлар йиғилишларида, оммавий ахборот воситалари орқали кенг ва ҳар томонлама муҳокама қилинишидир, деб кўрсатилган. Назаримда, ана шу фикрни янада ривожлантириб мустаҳкамлаш керак бўлади. Негаки, сайлов системасини ислоҳ қилиш нафақат Советлар ролини кескин ошириш заруратини, шу билан бирга депутатларга кенг ваколатлар берилиши учун тўла шарт-шароит яратишни ҳам кўзда тутиши лозим.

Келинг, ижроия комитетларнинг аппаратларида кимлар ишлаётганига эътибор берайлик. Кейинги пайтда унинг штатларида хотин-қизлар кўпайиб бораётганлигини кўриш мумкин. Бизнинг районимиз шароитида ҳам аҳвол шундай. Бу нимани ифодалайди? Бу ўзгаришни хотин-қизлар активлиги ошяпти, масъулиятли лавозимларда ишлашда уларга кўпроқ ишонч билдирилянти, деб баҳолагинг келади. Лекин унинг моҳияти тўла таҳлил этилса бошқача манзарани кўриш мумкин. Советлардаги кўп лавозимларнинг маоши кам. Ўртача 110-130 сўмни ташкил қилади. Табиийки, ҳозирги шароитда бундай маош билан эркак кишининг ишлаши қийин. Чунки пудрат бўйича ишлаётган коллективларнинг ўзида оддий колхозчининг ўртача ойлиги 200 сўмдан кам бўлмайди. Меҳнатни ташкил этишнинг янги системаси жорий этилиши туфайли бошқа соҳа кишиларининг, шу билан бирга ўқитувчи, медикларнинг ҳам маоши анча ошди. Шундай экан, маҳаллий Советларнинг аппаратларида ишлашга хотин-қизларда ҳам рағбат сусайиши турган гап.

Бу муаммони қандай ҳал қилиш мумкин? Менимча, жуда оддий. Совет ходимларининг маошини ўзлари ишлаётган территориялардаги иқтисодий натижалар билан чамбарчас боғлаш лозим. Агар XIX Бутуниттифоқ партия конференциясида ҳам худди шу масала ижобий ҳал этилса, Советларда ишлаётган ходимларнинг роли, уларнинг масъулияти ва ташаббускорлиги кескин ошган бўлар эди.

Ж. ҲОТАМОВ,
Навбаҳор районидаги Свердлов номли колхоз партия комитети секретари, район Совети депутати.

ҚУЙИ ТАШКИЛОТ ОБРЎСИ

Бувайда район партия ташкилотларида, меҳнат коллективларида КПСС Марказий Комитетининг XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига Тезислари қизғин муҳокама қилинмоқда. Яқинда Калинин номли колхоз 5-бригада цех партия ташкилотида Тезислар муҳокамасига бағишланган очиқ партия йиғилиши бўлиб ўтди. Энг муҳими, Марказий Комитет Тезислари тўғрисида доклад тайёрланиб, унинг моҳияти йиғилиш қатнашчиларига тушунтириб ўтирилмади. Негаки коммунистлар ва партиясизлар йиғилишга қадар уни синчиклаб ўрганишган, пухта ҳозирлик кўришган эди. Шунинг учун ҳам йиғилиш очилиши биланоқ музокаралар бошланиб кетди.

— Марказий Комитет Тезисларида партия органларига сайлаб қўйиладиган лавозимларни эгаллаш кетма-кет икки, ошиб борса уч сайлов муддати билан чекланиши жуда тўғри таъкидланган,— деди колхоз аъзоси, коммунист Б. Аҳмедов.— **Шу ўринда мен жамоат ташкилотларидан тортиб, то юқори партия органларигача сайлов системасининг фақат яширин овоз бериш йўли билан ўтказилишини таклиф қиламан.**

— Тўғри, бу фикрда жон бор, — деди цех партия ташкилоти секретари А. Шерқулов. — Раҳбарлик лавозимига демократия асосида сайловлар ўтказиш амалда ўзини оқлаяпти.

КПСС Марказий Комитетининг Тезислари юзасидан мен қуйидаги таклифни ўртага ташламоқчиман: **Партия сафига кирувчиларга юзаки, нообъектив тавсиянома берган коммунистларга нисбатан жиддий чоралар кўриш лозим. Негаки партия сафларининг софлигини таъминлаш ва партия аъзолигига энг муносиб кишиларни танлаб олишда тавсиянома берувчиларнинг роли катта.** Улар турли мақсадлар, ҳатто ғаразли ниятларда КПСС сафига кирувчиларга асло имкон бермасликлари керак. Амалда эса ҳамиша ҳам бундай бўлмаяпти.

Оилавий пудратчи Ч. Пўлатова, 4-бригада бошлиғи М. Каримов ва колхоз аъзоси М. Аҳмадқулов халқ хўжалигида тартиб ва интизомни мустаҳкамлаш, мутахассис кадрларга нисбатан талабчанликни ошириш, олға силжиш учун халақит бераётган барча салбий кўринишларга қарши кураш ҳозирча суст бораётгани ҳақида ташвишланиб гапирдилар. Бундай камчиликларга XIX Бутуниттифоқ партия конференциясида принципиал баҳо берилишига ишонч билдирдилар.

Шунингдек, улар Марказий Комитет Тезисларида партиянинг энг яқин ёрдамчиси Ленин комсомолининг роли ва фаолиятига етарли аҳамият берилмагани ва унга комсомолга партиявий ғамхўрликни оширишни алоҳида банд қилиб киритишни таклиф қилдилар.

Йиғилишда ўнга яқин коммунист ва партиясизлар сўзга чиқишди. Нотиқлар ўз меҳнат коллективлари олдида турган долзарб муаммоларни, хўжалик юритишнинг усул ва услубларини янада такомиллаштиришга оид масалаларни принципиал ҳал этишда XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси муҳим роль ўйнаши лозимлигини таъкидладилар. Жумладан, механизатор, коммунист И. Жўраев шундай деди:

— Конференцияда қуйи партия ташкилотлари роли ва обрўсини оширишга алоҳида аҳамият берилиши керак. Чунки улар бевосита ишлаб чиқаришнинг ҳал қилувчи участкаларида фаолият кўрсатади. Бу ерда ишга халақит бераётган қандай камчилик ва муаммолар борлигини бошқалардан кўра улар яхшироқ билишади. Қолаверса, қуйи партия ташкилотлари ташаббусига кўп нарса боғлиқ.

Шу боис райком вакили ёки хўжалик партия комитети секретари меҳнат коллективларида бўлганида бригадир билан учрашиб кетавермасдан, партия группаси ташкилотчиси ёки партия ташкилоти секретари фикр-мулоҳазалари билан албатта қизиқиши, лозим бўлса амалий ёрдам бериши керак. Муҳими, қуйи ташкилотлар фикрини эътибордан четда қолдирмаслик ва унга бепарво муносабатда бўлмаслик лозим. Шундагина уларнинг роли, обрўси ҳамда ташаббускорлиги ошаверади.

А. МАДАТОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

ИЛМ-ФАН ВА ҚАЙТА ҚУРИШ МУАММОЛАРИ

ОЛИМНИНГ ФОЙДАЛИ ИШ КОЭФФИЦИЕНТИ

КПСС Марказий Комитетининг XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига Тезисларини ўқиб, чуқур хаёлга чўмасан, киши. Унинг 3-банди илм-фан соҳасидаги қайта қуриш масалаларига бағишланган. «Қайта қуриш илм-фанни, маорифни ва маданиятни ривожлантириш замиридаги интеллектуал, маънавий имкониятларни ҳар томонлама ривожлантиришни ва улардан энг кўп даражада фойдаланишни назарда тутади», деган сатрларни ўқир экансан, қандайдир бошланғич шарт етишмаётганга ўхшайди. Илм-фанни ривожлантириш, аввало мактабдан ёки ундан ҳам олдинроқ бошланмоғи керак. Менимча, мактабда табиий ва техника фанлари, уларнинг келиб чиқиш тарихини умумий тарих билан қўшиб болаларда илм-фанга қизиқиш туғдиришни таъминловчи, уларда фикр уйғотадиган жонли, кўргазмали-лекциялар орқали иш олиб бормоққа асос яратиш лозим. Илм-фанни жонли, кўргазмали қилиб кўрсатадиган музей-мактаб, музей-институтлар ташкил қилиш даври келганга ўхшайди. Фақат шундагина боғча-мактаб-олий ўқув юртларидаги ўқувчиларда узлуксиз уйғониш-ривожланиш содир бўлади. Бу усул келажак илмий-техника жараёнини жадаллаштирувчи кадрлар тайёрлашнинг бошланғич шарти бўлиб хизмат қилмоғи керак.

Ҳозирча, уч йил ўтишига қарамай, фан-техника тараққиётида муҳим ўзгаришлар рўй бермади, дейилган Тезисларда. Мен бу борада тажрибамиздан қиёс қиламан. Савол бериш, талаб қилишга ўрганиб олдик, аммо талаб қилинаётган техникани қандай қилиб ясаш амри маҳол эканлигига тушуниш керак!

Фан — бойлик манбаи. Фундаментал фан натижалари ҳаётга кириб, ўзлаштирилгач, янги технологияга айланса, фан бевосита ишлаб чиқариш кучларига айланади. Бундай технологиялар ҳақидаги проблемани ҳал этишда катта қийинчиликлар борлигини ҳам биламиз. Аммо фан бевосита бойлик келтиришнинг бошланғич шарти — фан ютуғини ҳаётга кенг ёйиш эканлиги унутилаётганга ўхшайди. Жорий этилган янгилик миллионлаб фойда берадию, аммо уни ижод этган, ғоя бериб, илмий асослаб берган интеллект эгалари унутилади. Бу борада фандан олинган фойдадан маълум процентини илмий ишни янада ривожлантиришга ва шу соҳада ишлаётганларни моддий рағбатлантириш механизмини яратишга сарфлаш мақсадга мувофиқдир. Агар бу масала ҳал бўлмаса, В. И. Ленин таъбирича, жамиятимизнинг олтин фонди бўлган илмий ихтирочиларнинг ижобий ишига ғов қўйган бўламиз. Инсоннинг фойдали иш коэффициентини оширишнинг асосий механизми уларнинг келтирган фойдали ишларидан ўзлари ҳам, давлат ҳам манфаат кўришидан иборат.

Тезисларда таъкидланганидек, меҳнат коллективларининг манфаатларини шу муҳим ишга монанд ҳолга келтиришнинг самарали механизмлари ҳозирча топилгани йўқ. Илм-фаннинг моддий базаси ҳамон орқада қолмоқда. Кўпгина раҳбарлар бу масалаларда батамом юқори органларга кўз тутиб, фақат шу куннинг манфаатлари билан яшаш одатидан халос бўлганлари йўқ. Дарҳақиқат, қуруқ қоғозда қолиб кетадиган илм моддий бойлик келтирмайди. Олинган талай авторлик гувоҳномалари шкафларда чанг босиб ётибди. Улардан халқ, жамият манфаати учун фойдаланиш механизми битта — у ҳам бўлса шуларни аниқ мақсад йўлида ташкил қила билиш лозим.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясида техникага хизмат қилувчи Механика ва иншоотларнинг сейсмик мустаҳкамлиги институти, Электроника, Физика-техника, Ядро физикаси каби бир қанча институтлари бор. Бу жуда оз. Уларнинг моддий базалари эса ундан ҳам оз. Маълумки, республикамизда ҳозир пахтани яхши терадиган машина жуда зарур. Биз ўрта ҳисобда 30 процент кўп пахта териши мумкинлигини таъминловчи механизм яратиш борасида яхши ғоя бериб, уни моддийлаштириб, тегишли ташкилотларга 1969 йилда топширган эдик. Бу проблеманинг ҳал этилиши шу вақтга қадар турли баҳоналар билан чўзиляпти.

Ўтган йили қатор юқори ташкилотлар билан келишиб, таркибий шпинделни «Ташсельмаш» заводида ишлаб чиқариш масаласи ижобий ҳал этилган эди. Минг афсуски, бу масала ҳали ҳам ечимини тополмаётир. Пахтакорлар шундай таркибий шпинделларни кўплаб талаб қилишларига қарамай ишда жадалланиш йўқ!

Ҳозир биздаги мавжуд икки қаторли таркибий шпиндель ўрнатилган пахта териш машинаси Американинг «Джон Дир» фирмаси чиқарган икки қаторли горизонтал шпинделли машинани Бразилияда 400 фермер иштирокида ютиб чиққанини, яъни бир метрда бизнинг машина 220 грамм пахта тергани, «Джон Дир» машинаси эса 160 грамм тергани қайд этилган. Шу каби Болгарияда таркибий шпиндель ўрнатилган бизнинг 4 қаторли машина худди ўзидай металл шпинделли машина билан қиёсий синалганда таркибий шпинделли машина 34 процент кўп пахта терганлиги маълум бўлди. Ҳозирги кунда таркибий шпинделли машиналар чет давлатларга экспорт қилинмоқда. Бу синовлар бизнинг пахта териш машинамиз жаҳон даражасига етганидан дарак бермайдими? Афсус, олдингдан оққан сувнинг қадри йўқ деганларидек, таркибий шпинделлар ўрнатилган машиналар бизда синалганда 20 процент кўп пахта тергани қайд этилган эди. Реал шароитда ёнма-ён икки машина синалганда — таркибий шпинделли машинанинг ёнидагисига қараганда 1,5 баробар кўп пахта терганини механизаторлар неча бор айтиб, шу машинани талаб қилишлари бежиз эмас! Хуллас, пухта ишланган машиналар жамият учун жуда зарур.

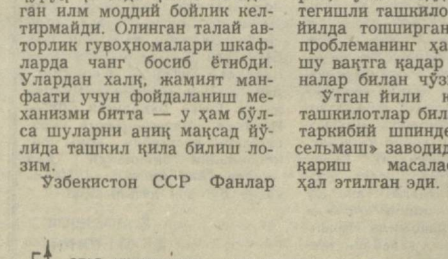

ЎТА ЖАДАЛЛАНИШЛИ ИШЛАШНИНГ ГРАФИК МОДЕЛИ БУ МОДЕЛЬ БИЛАН ИШЛАНСА ЖУДА КЎП ВАҚТ ИҚТИСОД ҚИЛИНАДИ

Шунинг учун фундаментал фан билан шуғулланувчи Ўзбекистон ССР Фанлар академиясида машинасозликни ривожлантиришнинг моддий асоси яратилмоғи керак. Ўзбекистон металлургия заводида пўлатнинг қишлоқ хўжалик машиналарига керакли навлари, зарур трубалар, юпқа пўлат металлар ишлаб чиқарадиган ускуналар ўрнатиш мақсадга мувофиқдир. Таркибий шпинделга керак пўлат-лента Череповецк металлургия заводидан чиқиб Ивановодаги Ремиз-Бердо заводидан «Ташсельмаш»га етиб келгунча нархи 4 баробар ошиб кетади. Агар шпинделни яратиш технологияси Ўзбекистон ССР Фанлар академиясида мужассамлаштирилганда эди, уни ўн йил эмас, балки 2-3 йилда бажариш мумкин бўларди.

Биз кўпинча машинашуносликнинг фундаментал илми билан машинасозликни тушуниб етмаётганга ўхшаймиз. Машинашунослик машинасозликнинг илмий асосини ташкил этади. Фанлар академиямизда машинашунослик илми бор, аммо машинасозликка олиб чиқувчи технология йўқ! Машинасозлик ривожини жадаллаштиришнинг бошланғич шартларидан бири шуки, ҳозирги замон техникаси билан жиҳозланган машинасозлик базаси яратилиши керак. Бусиз техника тараққиётини жадаллаштириб бўлмайди.

Фикримизча, Тезисларда муҳим бир масала кўринмайди. Техника тараққиётини жадаллаштириш ҳақида гап боради-ю, аммо уни жадаллаштиришнинг бошланғич шарти йўқ. Фикримизни аёнлаштиришга ҳаракат қиламиз. Механизм илмининг фундаментал масаласидан келиб чиққан янги структурали, динамик хусусиятли кинематик жуфт асосида яратилган янги таркибий шпиндель кичик серияга киритилгунча ўн йил ўтди. Бироқ бу ҳозир ҳам кенг тус олгани йўқ. Янгиликка чуқурроқ қаралса унинг технологияси ўтмишдошининг технологиясидан осон. Заводда, қишлоқ хўжалигида, пахта тозалаш саноатида қисман бўлса ҳам социал масалаларни ҳал этади. Унинг иқтисодий ва социал соҳаларидан келган нафни ким ҳам ҳисоб-китоб қилибди дейсиз? Фақат янги техникани ҳаётга киритишга йўл берувчи Ўрта Осиё машина синаш станцияси протоколида бир-икки қаторли машинага ўрнатилган таркибий шпинделлар бир мавсумда 1445 сўм самара бериши айтилган, холос! Шундан Фанлар академияси ўз ҳисобини қилиб ўн биринчи беш йилликда фақат 20 миллион сўм самара чиққанини тасдиқлади, холос! Бундан институтга ва авторларга наф теккани йўқ. Фикримизча, фаннинг фундаментал масаласини қўлланишдан — фан-техника тараққиёти, иқтисодчи олимлар ҳисобидан иқтисодий самара, социолог олимлар ҳисобидан социал самара чиқарилганда давлатимиз ва фанимиз учун катта иш қилинган бўларди. Бизнингча, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясида янгиликни кўра оладиган махсус вице-президент иш олиб бормоғи лозим. У тегишли давлат ташкилотларига ўз ҳисоб-китобини тушунтира олиши, олимлар ишини, яратган янгиликларини ҳимоя қила билиши даркор.

Бирор машинани яратиш учун аввало, олим унинг илмий асосини ишлаб чиқади, чамалаб кўради, билимини ишлатади ва, ниҳоят, таққослаш орқали ўз фикрини якунлаб, уни моддийлаштириш йўлига киришади. Бу дастлабки босқич. Олинган параметрларни схемаси билан конструкторга топширади. Конструкторлар шу машинанинг лойиҳасини чизишади, технологлар унинг жараёнларини ўйлаб чиқишади. Шундан сўнг машинанинг ягона нусхаси ясалади ва синов ишлари бошланади, синовдан яхши чиққач, уни кичик серияга тавсия этилади. Кичик сериядан чиқарилган машиналарни ишлаб чиқаришда катта синовдан ўтказилади ва ниҳоят кенг миқёсда чиқаришга тавсия этилади.

Агар шу сўнгги этапда чиқарилаётган машина ҳам сифат, ҳам унумдорлиги нуқтаи назаридан талабга жавоб берса, мақсадга эришилади. Муҳими илм-фанда машинани кўплаб чиқаришгача кетган давр энг қисқа бўлиши керак. Қолаверса, ҳар бир босқичдаги иш мароми олдингисидан кўп бўлгандагина иш жадаллашган бўлади. Шундагина техника тараққиёти жараёни жадаллашганини кўрамиз. Ҳозирги қилинаётган ишларимиз узлуксизлик бузилганлигидан янгиликнинг ҳаётга кириш даври чўзилиб кетаётир.

Республика Фанлар академияси ва унинг барча институтларида шу методни жорий эта олганимиздагина ишимизни илмий асосда қайта қуролган бўламиз. Янгиликни жорий этишда баъзан қўлидан иш келадиган раҳбарлар манфаатга берилиб, яхши ишни тўхтатиб қўйиши ҳоллари ҳам бўлади. Бу фандаги фожиадир. Демак, илм-фан соҳасидаги қайта қуриш назариясининг ечими бошланғич шартларнинг тўғри қўйилишига боғлиқ. Схемада қайта қуриш давридаги ишлашнинг учта модели кўрсатилган.

Ҳ. УСМОНХЎЖАЕВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги.

• Хўжасизлик—қайта қуриш душмани

ШОШҚАЛОҚЛИК ОҚИБАТИ

«Узхлебпром» республика ишлаб чиқариш бирлашмаси раҳбарлари диққатига!

— Ҳа, рост гап, — деди бирлашма бош директори Лидия Александровна Ярыгина. — Корхонада ўтмишда масъулиятсизлик билан қўл учида қилинган ишлар бизни ташвишга солмоқда. Энди ўша чала-чулпаларни ниҳоясига етказолмай сарсонмиз.

Бирлашма бош корхонасидаги ачинарли аҳвол ҳақида газетада илгари ҳам танқидий чиқиш қилинганди. Шундан кейин ҳам аҳвол ўзгармади. Бундан етти йил бурун ишга туширилган корхона ҳар кеча-кундузда 84 тонна нон ва булочка ишлаб чиқариш қувватига эга. Бу — шаҳар аҳолиси учун тўла-тўкис етиб ортади. Аммо «84 тонна» — бу лойиҳадаги қувват, холос. Аслидачи, бор-йўғи 35-40 тонна нон ва булочка тайёрланмоқда.

Нега? Корхонага ташриф буюрган ҳар бир комиссия ана шу сўзни беихтиёр тилга олади-ю, масаланинг моҳиятига дарҳол тушунгач, ер чизиб қолади. Бу саволга жавоб узоққа, яъни 1981 йилга бориб тақалади. Ўшанда область ва шаҳарнинг собиқ раҳбарлари битмаган корхонани мажбуран қабул қилдиргандилар. Иллат шундаки, улар бирлашма бош директорига: «Заводни қабул қилиш тўғрисидаги актга имзо чекасан ёки партия билетингни топширасан» деган мазмундаги дўқ-пўписалар қилишди. Начора, тазйиқ олдида чекинилди. Бутун бошли шаҳарни нон билан таъминлайдиган завод чала, 24 пунктдан иборат нуқсонлари билан кўр-кўрона қабул қилинди. Мана, унинг оқибати...

— Аниқроқ қилиб айтганда, ўрнатилган 40 процент жиҳоз ўшандаёқ ишламаганди, — дейди бирлашма бош инженери Бобожон Турсунов. — Биринчи кунда фаолият кўрсатмаган механизмлар бир марта ҳам ишлатилмади, эндиликда маънавий ва жисмоний жиҳатдан эскириб қолди. Бош пудратчи — республика Қурилиш министрлигининг 13-тресги ва «Промвентиляция» трестининг Қарши механизациялашган кўчма колоннаси раҳбарлари корхонада қурилиш-монтаж ишлари ўта сифатсиз бажарилишига йўл қўйиб, ҳаммани доғда қолдирганлар.

Бир кеча-кундузда 40 тоннагача нон ва булка пишириш қувватига эга «ПХС-25» маркали печь бирор кун ҳам ишлатилмаган. Кўп ишлар қўл кучи билан бажарилмоқда. Сабаб: ускуна ва механизмлар ишламайди. Ҳамир қориш ва уни печдаги қолипларга жойлаштиришда, шунингдек, хамиртуриш тайёрлашда қўл кучидан фойдаланиляпти. Лойиҳада эса бутунлай бошқача...

Бу ерда ёнилғи запаси учун резервлар бўлиши керак. Бироқ лойиҳадаги бу муҳим объект қурилгани йўқ. Ёзда совутадиган, ҳавони мўътадил тутиб, чангтўзонни тортадиган, қишда иссиқлик билан таъминлайдиган кондиционер қурилмалари монтаж қилингандан буён ишламайди. Ишлатиб бўлмаяпти ҳам.

«Совет Ўзбекистони»нинг область мухбирлар пунктига сигнал келди: «Қаршихлеб» ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли Қарши нон заводининг бош корхонаси лойиҳадаги қувватига чиқолмаяпти. Камчиликларни тугатиш учун кенгашлар ўтказилиб, протоколлар тузиляпти-ю, булардан натижа йўқ...»

Корхона маъмурияти томонидан нон заводи бош корпусини қайта жиҳозлаш юзасидан ёрдам сўраб «Узхлебпром» республика ишлаб чиқариш бирлашмаси раҳбарларига бир эмас, бир неча бор мурожаат қилинди. Афсуски, кутилган натижа чиқмади. Тўғри, Тошкентдан раҳбарлар ёрдам берган киши бўлиб тез-тез келиб туришади. Бирлашма бошлиғи Анатолий Феодорович Богатарев ўтган йилнинг декабрь ойида заводга келганида мутахассислар юбориб, «ПХС-25» маркали печни ишлатиб бериш тўғрисида қатор ваъдалар берганди. Лекин ваъда бажарилмади. Тайёрлов ва дон маҳсулотлари министрининг биринчи ўринбосари Петр Николаевич Евсеев шу йил январь ойида яна ташриф буюрди.

Кейинги ваъда яна умид туғдирди. Январь ойида ўтказилган йиғилишда министрнинг биринчи ўринбосари ва бирлашма бошлиғи корхонани реконструкция қилишга сўз бериб, яқин кунларда 300 квадрат метр безакли ва 300 квадрат метр махсус плитадан ёрдам бериш тўғрисида, унинг бажарилиш муддати 16 январгача дея протоколга имзо чекдилар. Улар шу билан ўз функцияларини уддалаган бўлиб, ваъдаларини унутиб қўйдилар. Энди: «плитка қачон топилса, ўшанда берамиз» дейишяпти. Реконструкцияга маблағ беришни ўйлаб ҳам кўришмаяпти.

Министрлик ва бирлашма моддий ёрдам кўрсатмаганлиги оқибатида бош корхона бўйлаб реконструкцияни бошлаш имкони бўлмаяпти. Печларни замонавий ускуналар билан алмаштириш ўткир масала даражасига кўтарилди. Шу тадбир муваффақиятли амалга оширилса, завод лойиҳадаги қувват даражасига чиқади, «Қаршихлеб» ишлаб чиқариш бирлашмасининг хўжалик ҳисобига, яъни ўзини-ўзи маблағ билан таъминлаш ва ўз ҳаражатини ўзи қоплашдек туб иқтисодий ислоҳотга ўтиш орзуси амалга ошади. Энг муҳими — корхона юқори сифатли, харидоргир 25-30 нон ва булка ишлаб чиқаришни яхши йўлга қўя олади.

М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

НОН ТАЙЁРЛАШДАГИ МУАММОЛАР

Қорақалпоғистон Автоном республикасидаги деярли ҳамма шаҳар ва районларда нон комбинатлари, новвойхоналар ишлаб турибди. Нонларнинг турлари анча кўпайди. Бироқ шунга қарамай бу борадаги ишлар ҳозирги талабларга жавоб бермайди.

Мана, биз Қўнғирот районидамиз. Бу ерда бир кеча-кундузда 24 тонна нон ишлаб чиқариш қувватига эга новвойхона бор. Корхонада эса суткасига 7 тонна атрофида маҳсулот тайёрланяпти, холос.

— Кўпроқ тайёрлаш мумкин эмасми? — сўрадик район матлубот жамияти правлениесининг раиси Б. Лепесқановдан.

— Сотилмайди.

— Сифатли қилиб пиширилса ҳам-а?

Раис индамади.

Тўрткўл корхоналарида пиширилаётган нонлар сифатли эди. Истеъмолчилар ҳам хурсанд. Лекин бу ерда нон танқчил. Тўрткўл шаҳар матлубот кооперацияси раиси К. Бозов ишда сусткашлик кўрсатмоқда. Мавжуд учта корхона суткасига 21,3 тонна ўрнига 10,4 тонна нон тайёрламоқда. Ўтган йили новвойхоналарда 6020 тонна нон ишлаб чиқарилиши керак эди, бироқ бу кўрсаткич 3798 тоннадан ошмади.

Хўш, Беруниидаги аҳвол қалай? Бу саволга нон комбинати технологи Озоджон Раҳматуллаев шундай жавоб берди:

— Ўтган йили нон ишлаб чиқариш ва реализация қилиш планлари бажарилмай қолди. Сабаби, хамиртуриш вақтида етказиб берилмади. Ўзимиз суюқ хамиртуриш тайёрлашга мажбур бўлмоқдамиз. Бу маҳсулот сифатига салбий таъсир этмоқда.

• ОЧИҚЧАСИГА ГАПЛАШАЙЛИК

Хуллас, Автоном республиканинг шаҳар ва районларида нон тайёрлаш ҳамда сотиш ишлари кўнгилдагидек эмас. Бунинг оқибатида меҳнаткаш хотин-қизларнинг кўп вақтлари уйда нон ёпишга кетяпти. 1987 йилда Қорақалпоғистон АССР матлубот кооперациясига қарашли нон комбинатлари ва новвойхоналар нон ишлаб чиқариш планларини бажарган бўлсалар ҳам аввалги йилдагига нисбатан 3060 тонна кам маҳсулот ишлаб чиқардилар. Матлубот кооперацияси раисининг ўринбосари Е. Сарсенов эса ўзи масъул бўлган ишга лоқайдлик билан қараб келди. У нон комбинатларида, новвойхоналарда тез-тез бўлиб, жойлардаги аҳвол билан атрофлича танишганида ва амалий ёрдам берганида эди, ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг миқдори ошган, сифати янада яхшиланган бўларди.

— Қатор нон комбинатлари ва новвойхоналарда асбоб-ускуналар эски, уларни янгилари билан алмаштириш керак, — дейди ўртоқ Е. Сарсенов. — Шу сабабли планлар бажарилмаяпти.

— Бу муаммони ўзингиз ҳал этишингиз керак эмасми?

— Шундай... Ҳа, нон тайёрлаш масаласига жиддий қарамаганмиз.

Бундай лоқайдлик ёмон оқибатларга олиб келиши сир эмас. Автоном республика матлубот кооперациясига қарашли 20 та нон комбинати ва новвойхона тўла қувват билан ишламаяпти. Шундай бўлгач, планларнинг бажарилиши ҳақида сўз бўлиши мумкинми?

Яна бир муаммо ҳақида. У ҳам бўлса — хамиртуриш масаласи. 1986 йилда Янгийўл шаҳридаги «Лаззат» кондитер ишлаб чиқариш бирлашмасидан 112 тонна хамиртуриш олинган эди. 1987 йилда эса мазкур корхона 90 тонна хамиртуриш жўнатди, холос. Бу Автоном республикада нон ишлаб чиқариш аҳволини анча ёмонлаштирди.

Нукус шаҳрида суткасига 60 тонна маҳсулот ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган комбинат бор. Бу ерда ҳам хамиртуриш масаласи муаммо бўлиб келяпти. «Лаззат» бирлашмаси ўтган йили 80 тонна ўрнига 50 тонна хамиртуриш етказиб берди. Шу йилнинг январь ойида эса 11,7 тонна ўрнига 6 тонна ана шундай маҳсулот жўнатишди.

— Ўтган йили хамиртуруш излаб бормаган шаҳримиз кам қолди, — дейди нон комбинати директори Ўмар Ўнгарбоев. — Тошовуздан 27000 килограмм хамиртуруш олдик. Чунки аҳолини нонсиз қолдириб бўлмайди.

— Янгийўл кондитер ишлаб чиқариш бирлашмаси раҳбарлари бизни қаттиқ ранжитмоқда, — норозилигини изҳор этди Ў. Ўнгарбоев. — Улар шартномада белгиланган маҳсулотни етказиб бермаётганлари учун ҳам биз хамиртуруш қидириб сарсон-саргардон бўляпмиз. Бунга чек қўйиш пайти етди.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

АГРОСАНОАТ ХАБАРЛАРИ

ЧЎЛҚУВАРЛАР АҲДИ

● Қўриқ Арнасой районидаги Ворошилов номли совхознинг йириклаштирилган 5-бригадасига қарашли Гулсун Ширинова бошлиқ оилавий звеноси аъзолари йилни яхши бошладилар. Улар кўкламда 84 гектар майдонга ғўзанинг толаси пишиқ, тезпишар «АН-Боёвут-2» нави чигитини экишди. Бир текис униб чиққан ниҳоллар меҳр билан парваришланди. Айни пайтда ниҳолларга ишлов бериш, уларни суғориш сингари муҳим тадбирлар ўз вақтида ўтказилмоқда.

— Ўтган йилдан бошлаб оилавий пудрат асосида ишлаяпмиз, — дейди Г. Ширинова. — Меҳнатни тўғри ташкил этиш, ишни сифатли бажаришга эришиш, ихтиёримиздаги пул маблағларини тежаб-тергаб сарфлаш муваффақиятлар омили бўляпти. Звеномиз коллективи ўтган йили янги ўзлаштирилган қўриқ ерларнинг ҳар гектаридан пландаги 16 центнер ўрнига 22 центнердан «оқ олтин» топширди. Бу йил эса ҳосилдорликни 28 центнерга етказамиз.

А. ИМОМОВ.

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

● Пахтачи районидаги Свердлов номли колхоз чорвадорлари давлатга сут сотиш ярим йиллик планини муддатидан илгари ошириб бажардилар. Ҳозирча тайёрлов пунктларига 449 тонна ўрнига 463,8 тонна сут етказиб берилди. Эришилган ютуққа Ҳафиза Назарова, Фароғат Болтаева, Матлуба Шарипова сингари «оқ чашма» соҳибалари баракали ҳисса қўшдилар.

Б. ШАМСИЕВ.

ЯРИМ ЙИЛЛИК ПЛАН БАЖАРИЛДИ

● Сирдарё райони паррандабоқарлари давлатга тухум сотиш ярим йиллик планини бажардилар. Эл дастурхонига 1 миллион 615 дона ўрнига 1 миллион 717 минг дона тухум топширилди.

Бу муваффақиятда ҳозирдаёқ давлатга тухум сотиш 10—11 ойлик планларини бажарган Ильич номли, «Коммунизм» колхозлари ва «Малик» совхози паррандабоқарларининг муносиб ҳиссалари бор.

Район паррандабоқарлари йил охиригача давлатга мўлжалдаги икки миллион дона ўрнига икки миллион 540 минг дона тухум топшириш ниятидалар.

Қ. ҲОЖИЕВ.

* * *

Шунингдек, **С. Даминов** (Наманган), **Т. Умаров А. Нурматов** (Фарғона), **Р. Жуманиёзова, М. Шоназаров** (Андижон), **Ю. Абдуалимов** (Сирдарё), **Я. Расулов, М. Бобожонов** (Қашқадарё) ва бошқалар ҳам турли мавзуларда хат-хабарлар йўллашган.

Республикамиз пойтахти — Тошкентда америкалик архитекторлар тайёрлаган лойиҳа асосида «Сиэтл» боғи бунёд этилди. Мазкур боғ тинчлик ҳиёбонига асос солди. Унинг очилиши муносабати билан биродарлашган шаҳардан турли касб эгалари Тошкентга келишди. Янги боғ СССР ва АҚШ халқлари ўртасидаги дўстликнинг ўзига хос рамзи бўлиб қолади.

Суратда: 1-шаҳар клиник касалхонасининг бош врачи Қ. Ризаев (чапда) ва сиэтллик врач-педиатр Д. Рошиюс. Улар Америкада танишишган эди, мана энди Ўзбекистонда қайта учрашишди.

А. Рисқиев фотоси (ЎзТАГ).

Дунё воқеалари

ХАБАРЛАР ОҚИМИДАН

ЛОНДОН. ГФР илмий-тадқиқот ва технологиялар министрлиги шу йил СПИД касаллигига қарши кураш ишларига 30 миллион марка ажратишини эълон қилди. Министр ҳузуридаги парламент статс-секретари Альберт Пробст журналистлар билан суҳбатда бу маблағлар зардоб яратиш янги тажрибаларини ўтказишга ҳамда шу даҳшатли касалликка қарши самарали кураш методларини ишлаб чиқишга сарфланади, деди.

Шу йил март ойининг охиригача ўтган даврни ўз ичига олган маълумотларга кўра, Ғарбий Германияда СПИД билан оғриган 1900 киши рўйхатга олинган. Шуларнинг ярмига яқини ўлган. Бу мамлакатда яна 15.655 кишига СПИД юққан, деб ҳисобланмоқда.

НЬЮ-ЙОРК. Исроилда иш кўраётган ажнабий матбуот уюшмаси Исроил полицияси билан ҳарбий маъмурларнинг чет эл журналистларига нисбатан қилаётган ўзбошимчаликлари кучайиб кетаётганлигига қарши норозилик билдирди. Уюшма Қуддусда ўтказган матбуот конференцияси бир қанча мамлакатларнинг мухбирлари, фоторепортерлари, телеоператорларига нисбатан кейинги олти ой ичида тахминан 150 марта зўравонлик қилинганлиги айтилди. Бу мухбирлар Исроил босиб олган ва фаластинликларнинг халқ қўзғолони бўлаётган районларга бориб Тель-Авивнинг босқинчилик сиёсатига, фаластинлик тинч аҳолига қилинаётган жабр-зулмларга қарши норозилик намойишлари тўғрисида материаллар тайёрлаганлар.

БАЗЕЛЬ. Бу ерда йиллик халқаро санъат ярмаркаси «Арт-88» очилди. Ярмаркада жаҳоннинг 27 мамлакатидан фирмалар ва ташкилотлар қатнашмоқда. Ярмарканинг махсус бўлими биринчи марта ҳозирги замон совет тасвирий санъатига бағишланди.

ВАРШАВА. Бу ерда Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг иқтисодий ва сиёсий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш ва кадр муаммолари хусусида партиянинг вазифаларига бағишланган икки кунлик пленуми тугади. Пленум қатнашчилари ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг шу масалаларга бағишланган докладини муҳокама қилдилар ва қарор қабул қилдилар. Пленум ташкилий масалаларни кўриб чиқди.

КАМПАЛА. Уганданинг шимоли-шарқий районларида ҳаракат қилаётган ўн мингдан кўп исёнчи Тесо шаҳрида маъмурларнинг вакилларига таслим бўлди. Вилоят ҳарбий ва граждан маъмурларининг хабарларига кўра, кейинги йилларда Тесода қуролланган отрядларнинг ҳукуматга қарши фаолияти жуда пасайиб кетган. Июнь ойининг охирларигача шу район тинч бўлиб қолиши кутилмоқда. Уганда ҳукумати регион экономикасини тиклаш биринчи босқичини амалга ошира бошлади. Аҳолидан олинадиган бир қанча солиқлар вақтинча бекор қилинди, мактабларда бепул ўқитиш жорий этилди. Бу ерга тракторлар, қишлоқ хўжалик асбоб-ускуналари, уруғлик, дори-дармон юборилди.

(ТАСС).

Ж. ШУЛЬЦ НУТҚИ

НЬЮ-ЙОРК. АҚШ Давлат секретари Жорж Шульц душанба куни БМТ Бош Ассамблеясининг қуролсизланишга бағишланган учинчи махсус сессиясида нутқ сўзлаб, Қўшма Штатларнинг ана шу муаммога доир позициясини баён қилиб берди. У шу соҳада Америка—Совет икки томонлама муносабатларига алоҳида эътиборни қаратди.

Бундан икки ҳафта аввал Москвада президент Р. Рейган билан Бош секретарь М. С. Горбачев ядро қуролларини камайтириш тўғрисида тарихда биринчи Шартноманинг ратификация ёрлиқларини айирбошладилар, деди у. Бу Шартнома келажакка умид боғлашни билдиради. Қурол-яроғлар устидан назорат ўрнатишда Америка — Совет муносабатлари анча силжишга эришди. Кейинги уч йил мобайнида АҚШ билан Совет Иттифоқи ўртача ва камроқ олислик ракеталарининг ҳаммасини ялпи тарзда мутлақо йўқ қилиб юборадилар. Ундан кейинги 13 йил мобайнида АҚШ билан СССР қурол-яроғларни тугатиш қандай бораётганлигини жойларда мислсиз кенг кўламда инспекция қилиш воситасида текшириб борадилар, деди Шульц. Келгуси тарихчилар ана шу Шартномада назорат ўрнатиш ва ошкоралик доирасидаги жуда катта ўзгариш бу қуролларни камайтириш сингари муҳим бўлди, деган хулосага келишлари эҳтимол, деди у.

(ТАСС).

ҲАМКОРЛИК АСОСИДА

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши системасида ташкил этилган Агросаноат комплекси соҳасида ҳамкорлик комитети озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган эҳтиёжни қондириш учун қардош давлатларнинг ўзаро баҳамжиҳат ҳаракатларини сифат жиҳатдан янги босқичга олиб чиқади. Қишлоқ ва ўрмон хўжаликлари, озиқ-овқат саноати соҳаларида ҳамкорлик қилиш, бу тармоқларда биотехнология ютуқларидан фойдаланиш масалалари комитетнинг фаолиятига киритилган. Мазкур ташкилот агросаноатнинг энг муҳим проблемаларини коллектив асосида ҳал этиш йўлларини ишлаб чиқади, иқтисодий ва илмий-техникавий сиёсат юритишни келишиб олган ҳолда ҳамкорликни ташкил этади.

Андижонлик ёғоч ўймакори Теша Исмоилов таниқли усталардан. Унинг Пахтаобод район, «Москва» колхозидаги уйи шогирдлар билан ҳамиша гавжум. Уста шу кунларда Ғафур Ғулом уй-музейи учун буюртма устида ишламоқда.

Суратда: ўймакор уста Т. Исмоилов.

Р. Ашуров фотоси (ЎзТАГ).

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

Футбол: Европа чемпионати

ҚИЗҒИН «ЖАНГ»ЛАР

Қассобга мол, эчкига жон қайғуси, дегандек қитъа биринчилиги учун курашда ҳам тўп сураётганлар билан мусобақа ташкилотчиларининг ташвишлари ўзгача. Европанинг энг кучли футболчилари чиройли ўйин кўрсатиш, ҳамкорликни ўрнига қўйиш, дарвозани аниқ нишонга олиш билан ўз командалари мавқеини мустаҳкамлашга, очколарни бойитиб, курашни давом эттириш қайғусида. Уларнинг бирдан бир ўй-хаёли стадионларни лиқ тўлдириб ўтирган мухлислар ишончини оқлаш. Қитъа миқёсида эътибор қозониб, совринли ўринлардан бирини эгаллаш.

Европа чемпионатининг ташкилотчилари эса ҳар бир команда ва футболчини моддий рағбатлантириш ҳақида кўпроқ ўйлашмоқда. Чемпионат бошланиши арафасида мусобақада иштирок этаётган саккиз команданинг ҳар бирига 3 миллион маркадан пул бериш ҳақида оғиз кўпиртирилган эди. Шу кунларда эса Ғарбий Германия футбол уюшмаси ГФР терма командаси ярим финалга йўлланма олса, унинг ҳар бир ўйинчиси 50 минг марка пул билан мукофотланиши ҳақида ваъда бермоқда. Агар ҳал қилувчи ўйинда иштирок этиладиган бўлса, бунга яна 25 минг марка қўшилади. Жами мукофот пуллари 1,5 миллиондан иборат экан. Бордию майдон эгаларининг ярим финалга чиқолмай қолишлари юз берса ўйинчилар ҳар қандай мукофотдан маҳрум бўлишлари ҳам мумкин.

Бразилиялик моҳир ўйинчи — «футбол қироли» Пеле ГФР футболчиларининг сўзсиз чемпион бўлишини таъкидламоқда. Англия ва Италия командалари эса қолган икки совринли ўринларга асосий даъвогарлардан бўлармиш. Лекин бундай тахмин англияликлар учун тўғри бўлиб чиқмади. Инглиз футболчилари бугунгача икки учрашув ўтказиб, иккинчи группага кирувчи командалар орасида курашни давом эттириш имкониятларини бой бериб қўйишди. Улар Ирландия командаси билан биринчи ўйинда мағлубиятга учрагач, Голландия футболчиларидан 1:3 ҳисобида енгилишди. Қизиғи шундаки, голландиялик моҳир футболчи Ван Бастеннинг дарвозага йўллаган уч тўпига инглизлар бир мартагина жавоб қайтара олишди, халос.

Шундай қилиб, иккинчи группада Ирландия ва СССР терма командалари учтадан очко билан ярим финалга чиқиш учун асосий даъвогар бўлиб туришибди. Голландия футболчилари эса икки очко билан учинчи учрашувни муваффақиятли ўтказиш ҳақида ўйлашмоқда. Агар улар Ирландия футболчилари билан бўладиган ана шу ўйинда ғалаба қозонишса, ниятларига етишлари мумкин. Совет футболчилари эса ўзларининг иккинчи ўйинларини бирмунча сусткашлик билан ўтказишди. Улар Ирландия командаси билан ўйинда имкониятларидан етарлича фойдаланмадилар. Бу учрашув мухлисларда қониқиш ҳосил қилмади. Ҳисобни ирландиялик Велан очди. 38-минутда Дасаев дарвозасига киритилган ана шу тўп ўйиннинг иккинчи қисмида яна 33 минут давомида Ирландия командасига ғалабани таъминлаб турди. Шундан кейингина Протасовнинг дадил ҳаракати туфайли ҳисоб тенглашди. Энди футболчиларимиз шанба куни Англия футболчилари билан майдонга тушадилар. Бу ўйинда ғалаба қозонилса терма командамиз ярим финалга йўлланма олиши тайин. Зеро, бугунгача ғалаба нашидасидан барҳраманд бўлмаган инглизларни осонликча бизга очко берадилар, дейиш қийин.

Командалар икки группага бўлиниб ўйнаётган экан, финалчининг беш учрашувдан кейин аниқланиши аён. Биринчи группада ҳам бугун ўтказиладиган икки учрашувдан сўнг омади келган командалар маълум бўлади. Ҳозирча ГФР ва Италия футболчилари учтадан очко билан курашни давом эттиришга ишончли талабгорлар бўлиб туришибди. Испания командасида икки очко бор. Дания футболчилари эса худди инглизлар каби фурсатни бой беришган. Демак, иккала группада ҳам бугунги аҳвол бирдек, дейиш мумкин. Шундай қилиб бугун бўладиган ГФР—Испания, Италия—Дания учрашувлари дастлабки ярим финалчиларни аниқлайди. Ҳар иккала ўйин кескин ва муросасиз бўлиши кутилмоқда.

Ҳ. НОСИРОВ,
Ҳ. СУЛТОНОВ.

● Маънавий муҳит соғлом бўлсин

ТУҲМАТ ТОШИ

Коммунист Бобо Тўхтамишев кексайган чоғимда шундай балога гирифтор бўламан, маънавий изтироблардан юрагимни хаста қилиб, соғлиғимни йўқотаман, деб хаёлига ҳам келтирмаган эди. Туҳмат тоши кишининг сабр косасини тўлдиради, умр гулини сўлдиради. Буни Б. Тўхтамишев ҳам ўз бошидан кечирди.

Бизнинг қишлоқда бўлмабсиз, дунёга келмабсиз, дейишади сентобликлар. Нурота тизма тоғларининг оралиғида жойлашган бу гўша ҳақиқатан гўзал жой. Қишлоқ ўртасидан ёз-у қиш тип-тиниқ сой оқиб ётади. Бу боғ-роғларнинг барпо этилишида ҳар бир сентоблик каби Бобо отанинг меҳнатлари сингган. Пенсияда бўлишига қарамай, ҳозир ҳам бригадир. Йил бўйи дарахтларни парваришлаш, ҳосилни йиғиб олиб, давлатга топшириш ниятида куйманади...

Ўтган йил июнь ойи бошида Б. Тўхтамишевни Нурота район ҳарбий комиссариати йўқлаб қолди. Комиссариат офицерларидан бири унга бир қоғоз бериб, танишишини айтди. Бу область ҳарбий комиссари номига битилган ариза эди:

— «Сентоб қишлоғида яшовчи ўртоқ Тўхтамишев Бобо деган одам бор, — дейиларди унда. — Бу шахс 1944 йилда Совет Армияси хизматига чақирилди. Ўзининг тенгдошлари билан фронт остонасига яқинлашиб борганда ўртоқлари фронтга — немис босқинчиларига қарши Ватан ҳимоясига отланиб кетади. Ўртоқ Тўхтамишев Бобо виждонини, ўз Ватанини сотиб, чекиниб кейинга қочади...

Уни синчиклаб суриштиришса, ўртоқ Тўхтамишев ватанфуруш, сотқин, Ватан хоини бўлиб чиқади.

Хоин, муттаҳам давлат, жамоатни алдаб, уруш қатнашчисиман деб Коммунистик партия сафига кириб олди...»

Хатдаги ҳар бир жумла Бобо Тўхтамишевнинг юрагига заҳарли тиғдай санчилди. Кўз олди қоронғилашиб, анча пайтгача нафас ололмай турди. Бироздан кейин ўзига келгач, хатдаги ҳар бир сатрни қайтадан синчиклаб ўқиб чиқди.. Бояги-бояги гап. Ҳайратланарли жойи шундаки, хат остидаги имзо ҳамқишлоғи Амон Йўлдошевники.

Ота шу заҳотиёқ Навоий область прокурори номига ариза ёзди. Унда хат ўзига нисбатан туҳматдан бўлак нарса эмаслигини, адолатни қарор топтириш кераклигини сўради.

Туҳматнинг тиғли тошига отанинг юраги дош беролмади. Аввалига Самарқандда, кейин Тошкентда кўплаб кунларини касалхонада ўтказди...

Бобонинг болалиги тенгқурлариники каби қийин кечди. 20—30-йиллардаги турмуш етишмовчиликлари, ўша пайтларнинг зиддиятлари, эркин замон хуррамликлари, келгуси кунга ишонч руҳи уларнинг оиласини ҳам четлаб ўтмаган эди. У мактабга қатнай бошлаганда, дастлабки жумлаларни ҳижжалаб ўқиб берганда отаси қанчалик хурсанд бўлган эди. Минг афсуски, фарзандининг камолини кўриш отага насиб қилмади. У 1938 йили бевақт вафот этди. Ўшанда 14 ёшли Бобонинг қалби илк бора пора бўлган эди.

Ўша пайтларда Сентобда мактаб йўқ эди. Бу ерлик болалар қўшни қишлоқдаги мактабга қатнашарди. Бобо билан Амон бир синфда ўқишар, қалин дўст эдилар. Бир сўз билан айтганда, болаликнинг барча қувончли ва оғир дамларини биргаликда баҳам кўришганди.

Уруш бошлангач, мактаб ёпилди. Мўйлови сабза уриб қолган ўсмирлар фронт учун ишлашар, оиласига нафлари тегишини исташарди. Эркаклар фронтга отланган, бутун оғирлик аёллар ва болалар зиммасига тушган эди. Бобо чорвачилик фермасида ишларди. 1944 йил мартида у ҳам чақириқ қоғози олди.

Ўша куни ҳеч ёдидан чиқмайди. Бутун қишлоқ аҳли тўрт йигитни кузатгани чиқишди. Қишлоқ Советининг раиси Деҳқон Ҳаитов уларни Фориш район ҳарбий комиссариатигача кузатиб борди. У ердан бўлса фронтга йўл олдилар.

«Тўхтамишев Бобо ҳақиқатан Улуғ Ватан уруши қатнашчиси ҳисобланади. У 1944 йил 12 мартда Самарқанд область (ҳозирги Жиззах области) Фориш район ҳарбий комиссарлиги томонидан чақирилиб, Совет Армияси сафига жўнатилди. У 1945 йил апрелига қадар запасдаги 125-ўқчи полкда хизматини ўтади. 1945 йилнинг апрелидан то 1945 йилнинг 24 августигача 54-гвардиячи ўқчи дивизиянинг 163-гвардиячи ўқчи полкида ўқчи бўлиб хизмат қилди. 163-ўқчи полки ҳаракатдаги армия составига кирарди. (Асос: СССР Мудофаа министрлиги Марказий архивининг № 920, 22.10 1987 йилдаги справкаси).

Улуғ Ватан уруши қатнашчиси Тўхтамишев «Берлинни олганлиги учун», «Германия устидан қозонилган ғалаба учун» медаллари билан тақдирланган.

Совет Армияси сафидан 1947 йил 2 июлда бўшатилган.

Нурота район ҳарбий комиссари майор Тилавов».

Ҳа, Бобога урушнинг сўнгги пайтларида қатнашишга тўғри келди. У жангчиларимизнинг жон олиб, жон берганлигини, қишлоқ ва шаҳарларнинг хонавайрон бўлганлигини ўз кўзи билан кўрди. Ўзи ҳам Прага шаҳри ёнида ярадор бўлди. 1947 йилда ўз юртига қайтар экан, кўнглида бир армон, бир мақсад бор эди: осуда кунларнинг қадрига етиб, меҳнат қилиш ва яшаш. Ҳозир отанинг кечирган умрига баҳо бериб, шуни айтиш мумкинки, унинг армони ушалди, мақсади амалга ошди. «Нурота» совхозининг деҳқончилиги, чорвачилиги ва пиллачилигини ривожлантириш йўлида сидқидилдан меҳнат қилди. 1953 йилда Б. Тўхтамишев Коммунистик партия сафига қабул қилинди. 20 йилдан ортиқроқ вақт мобайнида цех партия ташкилотига — сентоблик коммунистларга етакчилик қилди. У — ўн бир фарзанднинг отаси. Ўғил-қизларининг аксарияти олий маълумотли кадрлар бўлиб етишди.

Мана энди иши, тажрибаси, ҳаёти билан бошқаларга ибрат бўладиган оқсоқол ёшида соф номига доғ тушириб турса?! Ота область прокуратурасига ёзган хатига узоқ жавоб кутди. Лекин жавоб олавермагач, республика прокурорига мурожаат қилишга мажбур бўлди. Ниҳоят 1987 йилнинг 17 ноябрида Нурота район прокурори М. Раҳмонқуловдан хат олди.

«Гражданин Йўлдошев Амоннинг ғайриқонуний ҳаракатлари ҳақида Навоий область ва республика прокурори номига ёзган аризангиз бўйича текшириш ўтказилди.

Аризада кўрсатилган важларингиз, яъни Сизни ноҳақдан Ватан хоини ва дезертирликда айблаб қилган туҳмати ва ҳақорати ўз тасдиғини топди. Йўлдошев Амон ҳаракатида Ўзбекистон ССР ЖКнинг 112-моддаси «б» банди ва 113-моддасида кўрсатилган жиноят аломатлари бўлса-да, СССР Олий Совети Президиумининг 18.06.87 йилда Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллиги муносабати билан эълон қилинган амнистия актининг 1-моддаси «д» бандига асосан унга нисбатан жиноят иши қўзғатиш рад этилди».

Йўлдошевнинг бахтига амнистия акти чиқиб қолиб, жинояти авф этилди. Акс ҳолда жиноий жавобгарликка тортилиши турган гап эди. Шу ўринда ўз-ўзидан савол туғилади: уни болаликдаги дўстига нисбатан туҳмат қилишга нима мажбур қилди?

Амон Йўлдошевнинг тақдири сал бўлакчароқ кечди. Сентобда турмуш кечириш оғирлашгач, унинг оиласи Сирдарё районига (ҳозирги Ворошилов райони) кўчиб борди. Амон ана шу ерда ота-онасидан айрилди. Колхозда ишлади. 1950 йилда армияга чақирилиб, икки йилдан кейин дардга чалинганлиги сабабли хизматини тугатмасдан қайтиб келди. Шундан буён асосан Сентобда яшайди. Айни кезда ҳам кичик чорвачилик фермасида бригада бошлиғи. 1963 йилдан буён КПСС аъзоси, 10 фарзанди бор.

Йўлдошевнинг таржимаи ҳолини ўрганаётиб, бир факт эътиборимизни тортди. Тўхтамишев билан бир синфда ўқиган киши нима сабабдан армияга 1950 йилда чақирилди?

— Мени Сирдарё район ҳарбий комиссариати урушга юбориш учун чақирган эди, — дейди у. — Ўша пайтда ота-онам ўлган, очликдан жуда озиб кетган эдим. Аҳволимни кўриб комиссариатдагилар мени хизматга яроқсиз, деб топишди. Туғилган йилимни эса 1928 йилга кўчириб беришди. Аслида 1925 йилда туғилганман.

Буни унинг қўлидаги Навоий область давлат архивининг Нуротадаги филиали томонидан берилган справка ҳам тасдиқлаб турибди. Ушбу факт унинг туҳмати фош бўлгандан кейин юзага чиқди. Буни мутасадди органлар текшириб, Йўлдошевнинг туғилган йили ўзгарганлиги сабабларига ўз баҳосини бериши керак, албатта. Лекин юқорида таъкидлаганимиздек, бизни унинг жиноий ишга нима учун қўл урганлиги қизиқтиради.

— Оилаларимиз ўртасида низо бор, — дейди А. Йўлдошев. — 1985 йил январь ойида 21 ёшли қизим қишлоғимиздаги касалхонада тасодифан ўлди. Унинг қотили Тўхтамишевнинг ўғли — бош врач Ибод Бобоев, фельдшер Худойқул Завқиевлар бўлади. Афсуски, қанча идораларга югурмайлик, уларга жазо берилмади...

Бир пайтлар уруш қатнашчиси Даврон Бозоровдан (ҳозирда марҳум) Тўхтамишев урушдан қочиб келган, — деб эшитган эдим. Мен шуни область ҳарбий комиссарига ёзиб юбордим.

Йўлдошев айтган ушбу сўзлар ҳамон қулоғим остида жаранглаб турибди. Унинг қандай далиллари борки, шундай хулоса чиқаришга асос бўлса?! Аслида Йўлдошевнинг қизи ўлими юзасидан кўплаб маротаба текшириш ўтказилган, қайта-қайта суд бўлган. Лекин юз берган ҳодисада, жиноят аломатлари аниқланмай, Навоий район прокуратураси томонидан қўзғатилган иш ёпилган.

Тўхтамишев Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетига ариза ёзгандан кейингина бу масала Сентобдаги 5-ферма цех партия ташкилотида кўриладиган бўлди. Ота ҳаяжонланар, коммунистлар Йўлдошевнинг қилмишига яраша баҳо беради, у ўз ишидан пушаймон бўлиб, ўзидан ва ўртоқларидан узр сўрайди, деб ўйларди.

Аввало, шуни айтиш кераки, йиғилишда фермадаги коммунистларнинг ярмидан сал кўпи иштирок этди. Мақсад маълум. Совхоз партия комитетининг секретари П. Мансуров номига бўлса-да йиғилишни ўтказиб, аризани ёпиб юборишни кўзлардилар. Бу йиғилиш бошланган кездаёқ сезилиб қолди. Шунинг учун Бобо Тўхтамишев дастлаб сўз олган Д. Розиқовнинг гапини эшитди-ю ҳафсаласи пир бўлиб мажлисдан чиқиб кетди. Унинг ўйлари саробга айланган, кўнгли вайрон бўлган эди. Буларнинг ҳаммаси юрагига сиғмай, кўзларига дардли ёш бўлиб отилиб чиқди. У ўз қадрига йиғларди.

Йиғилиш қарорининг ваколатсизлиги маълум. Шунга қарамай, коммунистлар А. Йўлдошевнинг қилмишига берган баҳо, уларнинг партиявий позицияси қизиқтирарди. Протоколдан кўчирмалар:

Розиқов Додо: Йўлдошев Тўхтамишев билан оғайни, иккови тенгдош, уларнинг бир-бирлари билан келишмовчилиги кўп вақтдан бери давом этиб келмоқда. Шунинг учун улар бир-биридан кир ахтариб ариза ёзган.

Мен уларни ярашиб, бир-бирларининг устларидан ёзишни бас қилишларини, ўртоқ Йўлдошев Тўхтамишев устидан нотўғри ариза ёзганлиги учун Йўлдошевни қаттиқ огоҳлантиришни таклиф этаман.

Ҳасанова Маржон: Мен Розиқовнинг таклифига қўшиламан. Йўлдошевга Тўхтамишев устидан ариза ёзишнинг нима кераги бор. Улар оғайни, иккови ҳам коммунист бўлса. Бундан кейин улар ёз-ёзни бас қилишлари керак.

Ҳайитов Бобо: Уруш тамом бўлганига 43 йил бўлди. Бу аризаларни ёзиш кимга керак?! Йўлдошев ва Тўхтамишевлар ораларидаги адоватни тугатиб, қайтадан оғайни бўлишлари керак.

Бошқа коммунистлар ҳам шу мазмунда гапириб, Розиқовнинг таклифини қўллаб-қувватладилар. Йўлдошев Амон эса айтилган гаплардан тўлиқ хулоса чиқарганлигини билдирди.

Кўриниб турибдики, коммунистларда принципиаллик, қатъият ва энг муҳими етуклик етишмади. Шу боис улар Ватанга сотқинликда туҳмат қилинган сафдошларини ҳимоя қилишолмади, ҳатто кўнглини кўтарадиган икки оғиз самимий сўз ҳам айтишолмади. Партия мажлиси Йўлдошевга нисбатан ҳақиқий партиявий баҳо ва жазо бермади.

Орадан уч кун ўтгач, совхоз партия комитетининг мажлиси бўлди. Унда цех партия ташкилоти тутган позиция қарийб давом этди. Партком секретари П. Мансуров бундай дейди:

«Йўлдошев Амон ҳақиқатан ҳам Тўхтамишевга туҳмат уюштириб, ўзининг коммунистлик шанига доғ туширганлигини ўртоқлар тўғри гапирдилар. Агар Йўлдошев шу туҳмат, шикоят хатни ёзмаганида Тўхтамишев у кишининг устидан ариза ёзмас эди. У кишини шу аризани ёзишга мажбур қилганлар. Биз бугун Йўлдошевга туҳмат аризаси учун ҳар қандай партиявий жазо кўрсак арзийди. Аммо ўртоқ Йўлдошевнинг ўз хатосини тўғри тушуниб, бу хатони қайта такрорламаслик тўғрисидаги сўзини инобатга олиб, қаттиқ виговор бериш тўғрисидаги ўртоқларнинг таклифига қўшиламан».

П. Мансуров тажрибали партия ходими. Кўп йиллардан буён совхоз коммунистларига етакчилик қилади. Лекин юқоридаги вазиятда унга на тажрибаси, на етуклиги иш берди. Оқибатда у тутган ўртамиёналик, кўнгилчанлик позицияси бошқаларга ҳам юқди. Партком Сентоб коммунистларининг жазосини (қаттиқ огоҳлантириш) қаттиқ виговор билан алмаштирди. Хўш, амалда бу билан нима ўзгарди? Балки, шу орада А. Йўлдошев қилмишидан пушаймон бўлиб, Тўхтамишевдан, коммунистлардан узр сўрагандир? Ёки у коммунист шанига мутлақо тўғри келмайдиган ишдан тўғри сабоқ чиқаргандир? Афсуски, на униси, на буниси юз берди. Яқинда А. Йўлдошев билан бўлган суҳбатда бунга яна бир карра амин бўлдик. Б. Тўхтамишев устидан қилган туҳматини у яна марҳум киши бўйнига юкламоқчи бўлди. Ҳали ҳам Тўхтамишевдан кечирим сўрагани йўқ...

Хуллас, совхоз партия комитети, сентоблик коммунистлар, биринчи навбатда П. Мансуровнинг принципсизлиги туфайли инсоннинг энг муқаддас туйғусига оёқ босган, асл ватанпарварни Ватанга сотқинликда ва хоинликда айблаган кишининг шахсий ишини кўриб чиқишда билиб турганлари ҳолда юзакичиликка йўл қўйдилар.

— Агар Йўлдошевнинг қилмиши амнистия акти билан мувофиқ келмай қолганда қандай чора кўрардингиз? — сўраймиз партком секретаридан.

— Партия сафидан ўчирардик, — дейди у ҳеч иккиланмай.

Наҳотки коммунист томонидан партия нормасининг бузилишига бериладиган чора шароит тақозосига қараб алмашаверса? Балки биз назарда тутмаган бошқа бир жиҳати бордир? П. Мансуров буни Йўлдошев ўз хатосини тан олганлиги билан изоҳлайди. Юзаки қараганда шундай. Бироқ унинг тан олиши Тўхтамишевга қўйган жуда оғир айби туҳмат бўлиб чиққандан кейин рўй берганлигини унутади.

— Тўғриси, — дейди ниҳоят гапнинг очиғига кўчиб П. Мансуров, — биз иккаласини яраштириб қўймоқчи эдик...

П. Мансуровга ҳам тўғрисини айтишга тўғри келади. Унинг бундай позицияси КПСС Устави ва партия ҳаёти нормасига ҳеч бир жиҳатдан мос келмайди. Коммунист, айниқса, туҳматчи қилмишига яраша жазосини олиши керак. Бу бошқаларга ҳам катта сабоқ, тарбия мактаби бўлади. Шу ўринда Нурота район партия комитети ҳам бу масалага юзаки ёндашганлигини таъкидлаш жоиздир. Чунки райком масала моҳиятини атрофлича ва теран ўрганмай, совхоз партия комитетининг қарорини асос қилиб олгани ҳолда юқори органларга жавоб хатини юбориш билан чекланиб қолган. Бу вақтда Б. Тўхтамишев бир неча маротаба райком секретарларига келиб мурожаат қилган. Лекин уларнинг ҳаммаси эътиборсиз қолаверган.

Коммунист, Улуғ Ватан уруши қатнашчиси Бобо Тўхтамишев айни пайтда ўз қишлоғи боғ-роғларини янада кўркам, саховатли қилиш учун енг шимариб ишлаб юрибди. Кўнглида кўп эзгу ниятлари бор: одамлар бахтиёр, осуда, бир-бирларига меҳрибон яшасин ва яна ҳар кимни туҳмат балосидан асрасин.

А. ҚОРЖОВОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Редактор
Л. ҚАЮМОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

МИРЗО УЛУҒБЕК НОМИДАГИ САМАРҚАНД ДАВЛАТ АРХИТЕКТУРА-ҚУРИЛИШИ ИНСТИТУТИ 1988—1989 ўқув йили учун қуйидаги мутахассисликларга

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Архитектура (кундузги бўлим);
Коммунал қурилиши ва хўжалиги (кундузги ва кечки бўлимлар);
Саноат ва граждан қурилиши (кундузги, кечки ва сиртқи бўлимлар);
Иссиқлик-газ таъминоти ва вентиляция (кундузги ва кечки бўлимлар);
Сув таъминоти, канализация, сув ресурсларини ҳимоя қилиш ва улардан оқилона фойдаланиш (кундузги ва кечки бўлимлар);
Қурилиш иқтисоди ва бошқариш (кундузги ва кечки бўлимлар).

Ўқиш муддати: кундузги бўлимларда — 5 йил, кечки ва сиртқи бўлимларда — 6 йил.

Кундузги бўлимларга аризалар 25 июндан 15 июлгача қабул қилинади, кириш имтиҳонлари 16 июлдан 31 июлгача ўтказилади.

Сиртқи ва кечки бўлимларга аризалар 25 июндан 5 августгача қабул қилинади, кириш имтиҳонлари 7 августдан 26 августгача ўтказилади.

Институтга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни тақдим этадилар: ректор номига ариза, ўрта маълумоти ҳақида ҳужжат (асл нусхаси), мактаб, корхона, муассаса томонидан олий ўқув юртига кириш учун берилган характеристика, медицина справкаси (086/V форма), бош кийимсиз тушилган 6 дона фотосурат (3х4 см.), меҳнат дафтарчасидан кўчирма (ишловчилар учун).

Ҳужжатлар топшириш вақтида паспорт, ҳарбий билет ёки ҳарбий хизматга алоқадорлиги ҳақидаги гувоҳнома шахсан кўрсатилади.

Институтга кирувчилар қуйидаги фанлардан имтиҳонлар топширадилар: архитектура бўйича кирувчилар: расм, чизмачилик, физика (ёзма), она тили ва адабиёт (ёзма);

Қолган ихтисослар бўйича кирувчилар: математика (ёзма), физика (ёзма), она тили ва адабиёт (ёзма).

Ўрта мактабни олтин медаль билан, шунингдек, ўрта махсус ўқув юртларини ёки ҳунар-техника билим юртларини имтиёзли диплом билан битирганлар: архитектура бўйича кирувчилар фақат расмдан; қолган ихтисослар бўйича кирувчилар фақат математикадан (ёзма) имтиҳон топширадилар.

Биринчи имтиҳонни «беш» баҳога топширганлар қолган имтиҳонлардан озод қилинадилар. Агар «тўрт» ёки «уч» баҳога топширсалар, тегишли ҳамма фанлардан имтиҳон топширадилар.

Адрес: Самарқанд шаҳри, 47-алоқа бўлими, Лолазор кўчаси, 70-уй. Телефон: 7-07-13, 7, 59-автобуслар; 19, 55-маршрут таксиларининг «СамГАСИ» бекати.

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги қошидаги «Главсредазирсовхозстрой» га қарашли

ИЛЬИЧ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ТЕХНИКУМИ

1988-1989 ўқув йили учун кундузги ва сиртқи бўлимларга қуйидаги мутахассисликлар бўйича фақат 10-синфни битирганлардан

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ (фақат кундузги бўлимга), **АГРОНОМИЯ, ГИДРОМЕЛИОРАЦИЯ** (фақат кундузги бўлимга), **АВТОМОБИЛЬ ТРАНСПОРТИНИ ЭКСПЛУАТАЦИЯ ҚИЛИШ, ЗООТЕХНИЯ** (фақат кундузги бўлимга), **ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК КОРХОНАЛАРИДА БУХГАЛТЕРИЯ ҲИСОБИ.**

Ўқиш муддати — ўрта маълумотлилар учун: «Зоотехния», «Автомобиль транспортини эксплуатация қилиш» бўлимларида 2 йилу 6 ой, «Қишлоқ хўжалик корхоналарида бухгалтерия ҳисоби» бўлимида 1 йилу 10 ой, қолган бўлимларда эса 2 йилу 8 ой.

Ҳужжатлар, 10-синфни тамомлаганлардан 14 августгача, сиртқи бўлимнинг «Автомобиль транспортини эксплуатация қилиш» ва «Қишлоқ хўжалик корхоналарида бухгалтерия ҳисоби» мутахассисликларига эса 10 августгача, қолган мутахассисликларга 3 октябрдан 30 ноябргача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари кундузги бўлимларда 1 августдан 21 августгача, сиртқи бўлимнинг «Автомобиль транспортини эксплуатация қилиш» ва «Қишлоқ хўжалик корхоналарида бухгалтерия ҳисоби» мутахассисликларида 10 августдан 20 августгача, қолган мутахассисликларда эса 1 ноябрдан 25 декабргача ўтказилади. 10-синфни тамомлаганлар математика (оғзаки), она тили ва адабиётидан (иншо), «Агрономия» ва «Зоотехния» бўлимларига химия (оғзаки), она тили ва адабиётидан (иншо).

«Автомобиль транспортини эксплуатация қилиш» бўлимларида қўшимча равишда шофёрлик гувоҳномаси берилади.

Техникумга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар топширилади: директор номига ариза, маълумоти ҳақидаги ҳужжатнинг асл нусхаси, меҳнат дафтарчасидан кўчирма (иш стажига эга бўлганлар) соғлиги тўғрисида (086/У форма) медицина справкаси; 3х4 см. ҳажмдаги 4 та фотосурат; ишлаб чиқариш ташкилотларидан берилган йўлланма (ишлаб чиқариш ташкилотларидан юборилганлар учун), туғилганлиги тўғрисида гувоҳнома ёки паспорт, ҳарбий билет қабул комиссиясига шахсан кўрсатилади.

Қабул қилинганлар умумий тартибда ётоқхона ва стипендия билан таъминланадилар.

Техникум адреси: Жиззах области, Пахтакор райони, Акмал Икромов номли 26-совхоз. Ильич қишлоқ хўжалиги техникуми.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

кафедралар бўйича профессор-ўқитувчилар составидаги вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Мудирлар: табиий факультетларда КПСС тарихи.

Конкурс муддати — 21 июнгача.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Студентлар шаҳарчаси, маъмурий бино, 6-қават, 63-хона, кадрлар бўлими. Телефонлар: 46-02-22, 46-54-64.

Ўрта Осиё ирригация илмий-тадқиқот институти
САНИИРИ ИЛМИЙ-ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ
вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Дренаж системаларини оптизациялаш илмий-техника коллективига — **раҳбар, катта илмий ходимлар** (2), **кичик илмий ходимлар** (2).

Конкурс муддати — 25 июнгача.

Бизнинг адрес: 700187, Тошкент шаҳри, Қорасув-4 массиви, 11-уй.

● Тингланг, томоша қилинг

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

17 ИЮНЬ, ЖУМА

МТ-I. 7.00 — «120 минут». 9.05 — XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси олдидан. 10.05 ва 16.30 — Янгиликлар. 16.40 — Қайта қуриш прожектори. 16.50 — Калининград телевидение студиясининг программаси. 17.55 — Ҳужжатли фильмлар. 18.15 — СССРда Ҳиндистон фестивали. 18.45 — Сиз яратган боғ. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.35 — Қорақораев асарларидан концерт. 20.15 — Мультфильм. 20.30 — XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси олдидан. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Жажжигина бахтиёр бола». 22.35 — — Ҳужжатли фильм. 23.40 — Нигоҳ.

МТ-II. 14.25 — «Қизил ва қора». Бадиий фильм. 5-серия. 18.30 — Янгиликлар. 18.40 — Ҳужжатли фильм. 19.00 — Ҳайвонот оламида. 20.00 — Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Катталар учун мультфильмлар. 21.00 — Унутилмас музикали кечалар. 21.30 — Время». 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Дўстлар ва йиллар». Бадиий фильм, 2-серия. 23.25 — Янгиликлар. 23.30 — Ҳужжатли фильмлар.

ЎзТВ-I. 15.00 — «Камолат сари». Бадиий фильм. 16.30 — «Абитуриент-88». 17.05 — Ҳужжатли фильмлар. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Ўсмир ва қонун. 18.45 — Ёзувчи ва замон. 19.25 — Ҳужжатли фильм. 20.00 — Ахборот. 20.15 — Комсомол прожектори. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Кўҳна созлар. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — **Хат ва ҳаёт.** 23.00 — Ёшлик.

ЎзТВ-II. 19.35 — «Ўз ақлинг билан иш тут». Бадиий фильм. 21.05 — Кескин танқид остида. **Душанба.** 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Ситораи корвункуш». Спектакль.

РАДИО

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Эстрада қўшиқлари. 9.30 — Қувноқ тароналар. 9.45 — Халқ контроли радиопости. 10.15 — XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси олдидан. 11.15 — Юность. 12.10 — Ўзбекистон бинокори. 12.30 — Ҳинд кинофильмларидан қўшиқлар. 13.00 — Ўзбекистон чорвадори. 13.30 — Дам олиш соатида. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.30 — Ёзувчилар — болаларга. 15.50 — Тенгдошларинг ижро этади. 16.00 — Дўстларимиз овози. 18.15 — Бизнинг социалистик турмуш тарзимиз. 18.30 — Найда артист М. Муҳамедов чалади. 18.40 — Инсон ва қонун. 19.20 — Огонёк. 20.15 — Ижтимоий фанлар ва ҳозирги замоннинг актуал масалалари. 20.30 — Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреатларининг концерти. 21.30 — Қишлоқ меҳнаткашларининг талабларига биноан концерт. 23.10 — Бугун радиотеатрда.

Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти коллективи профессор С. Д. Болтабоевга рафиқаси

Зоҳида Мусаевна МУЛТИҚБОЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясига қарашли «Физика-Қуёш» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг коллективи Физика-техника институти катта илмий ходими Қ. Расуловга отаси

Расул ЮНУСОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Р. — 09821. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Р — 139. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12